

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 60 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr. vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, december 6-án.

336. szám.

Josipovich megy.

(1) Lényegtelen, apró dolog. Piquetirozás közben intéződött el a szabadelvű klubban, minden zaj és emóció nélkül. Josipovich Imre, a horvát miniszter „vorhand” volt; zöldre ment be és alsókra. Ha a zöld alsót beveszi a talonból, kilenczvenest csinál, mert van a kezében öt tizenötöl zöldből és tizen-négy alsó. Mikor épen gusztálni kezdi a talont, és semmi iránt sem érdeklődik jobban, mint Walter Fürst népszerű alakja iránt, egyszerre megsugják neki, hogy a miniszterelnök sürgősen beszélni óhajt vele.

Egyelőre ott hagyta a svájci szabadsághősöket és bement a miniszteri szobába. Egy pillanatra utána szegeződtek a tekintetek, mert mindenki tudta, hogy most lesz valami. Ha nem is világháborító dolog, de legalább egy kis pikantéria.

Valaki dudorászta az Ophélie dalát Hamletből:

Bement a lány, de mint 'leaffy'
Többé nem jöve ki . . .

Persze, hogy úgy történt. Pontosán két percig voltak benn a miniszteri szobában, azután ismét kijöttek.

Josipovich visszaült a piquet-asztal mellé és azt kérdezte: „Ki oszt?” Bánffy Dezső a diskurálók közé elegyedett, és azt kérdezte: „Hol van Sturm?”

Ebből aztán mindenki tudta, hogy Josipovich Imre horvát miniszter már nem miniszter.

Az előzmények is olyan gyorsan játszódtak le. Egy pár óra alatt. A „Neue Freie Presse” estilapja, s még abban is a „Legujabb” rovat, amely lapzárta után készül, az írta, hogy Josipovich horvát miniszter helyteleníti az ex lex állapotot s ha az bekövetkezik ujesztendőre, akkor beadja a lemondását. Ez délután három óraker történt. Egy félórával később már ott járt az öreg miniszternél a „Magyarország” egyik fürge riportere (fogadni lehetne rá, hogy Mandovszky Richard volt). Megkérdezte Josipovichot, mi igaz a dologból. Josipovich azt felelte, hogy minden. Ő veszedelmesnek tartja az ex lex állapotot az alkotmányra. Neki ez már régi elve. Nagyon régi. (Persze azért csak idei kelletű, mert tavaly még ő is benne volt az ex lexben.) És ha ujesztendőre meglesz az ex lex, ő levonja a konzekvenciákat.

A miniszterelnökkel való beszélgetés nem voltunk jelen, nem is tudhatjuk annak a pontos tartalmát. De két percig tartott a dolog, s ebből már körülbelül azt is meg lehet tudni, hogy miket beszéltek. Ennyi lehetett az egész:

— Felhatalmaztad te a „Magyarország”-ot, hogy azokat írja rólad, amiket irt? — kérdezhetette a miniszterelnök.

Amire aztán Josipovich így felelt:
— Igen, mondtam neki, hogy megírhatja.

— Akkor vond le a dologból a konzekvenciákat.

— Igen.

S ezzel Josipovich már nem volt horvát miniszter. Nem is csinált egész este több figurát a piquetben.

A szélső elemek holnap meg fogják éljenczni a derék öreg urat a Házban. S lapjaik kéjelegni fognak a „részelges miniszterválságon” (így fogják nevezni) és diadalmában usznak, hogy a Bánffy-kabinet ki van kezdve. Ez természetesen dolog, ezen nem fog holnap senki se csudálkozni.

Azon se fog senki se csudálkozni, sem pedig kétségbeesni, hogy a szimpatikus derék öreg ur már nem miniszter. Az egész miniszterségének mindig csak kétféle nevezetessége volt. Akkor beszéltek róla, mikor le akart mondani, meg akkor, mikor sikerült erről a szándékáról lebeszélni. Gyakran akart lemondani; hol a horvát regálemegváltás volt rossz, hol az egészsége. S akkor mindenki marasztotta. Csak úgy kedélyesen: „Ugyan ne bolondozz, öreg! Maradj csak. Sohse lesz neked olyan jó mesterséged többé.” S az öreg ur meg is maradt az első szóra. De azért kellett neki a biztatás, mint minden derék, karakteres embernek, aki olyan hivatalban van, ahol nem csinál semmit. Ahol érzi az ember, hogy fölösleges, ott csak édes szóval lehet visszatartani.

Josipovich megint ráéhezett néhány marasztaló szóra. Igaz is, már öt hónapja egyéb dolga volt az országnak, és senki se mondta neki, hogy maradjon.

A gyűlölet.

— Irta: Csehov Antal. —

Parasztházban, friss szénán töltött egy éjszakát a vadásztársaság. A hold bevilágított az ablakon, az utcáról egy harmonika szomoru nótái hallatszottak és kábítóan édes illat áradt a szénából. Beszéltek a vadászok a kutyákról, az asszonyokról, az első szerelemről, meg más egyebekről. Végigkacagtak már vagy egy tucsat históriát, amik ismerős asszonyokról szóltak, mikor megszólalt közülök a legtermetesebb, aki inkább egy szénahoglyához hasonlított a felhőmályban, és szelid, mély basszus hangon beszélt:

— Nem kell művészet ahhoz, hogy szeretve legyünk. Azért vannak az asszonyok, hogy szeressenek bennünket. De van-e köztetek, urak, olyan, akit gyűlölték? Szenvedélyesen, halálosan gyűlölték? Módotokban volt-e már, hogy a gyűlölet exaltációt, orgiát megfigyeljétek? Nos?

Senki sem válaszolt a kérdésre.

— Nincs hát senki köztetek, urak? kérdezte a basszushang. — Nos, engem gyűlölték, gyűlölt egy szép leány és én megfigyelhettem az első gyűlölet színterét saját magamon. Az elsőt, uraim, mert olyan valami volt, mintha az ellenkezője volna az első szerelemnek.

Nem ismertem én még abban az időben, mikor velem ez a dolog történt, sem a szerelmet, sem a gyűlöletet. Nyolcz éves le-

hettem körülbelül, de ez mitsem tesz, mert történetemben a nő a főszerep. Kérlek hát, figyeljétek rám. Szép nyári estén, alkonyatkor, együtt a gyerekszobában ültem a nevelőnőmmel, Miczivel, egy elragadó, szentimentális teremtéssel, aki akkoriban került ki a nevelőintézetből. Miczi kisasszony szórakozottan tekintgetett ki az ablakon, mialatt mondotta:

— Mi tehát élenyt lélekezünk be. De most azt mondjad meg, Petya, mit lélekezünk ki?

— Szénsavat, válaszoltam én, miközben szintén kinéztem az ablakon.

— Ugy van, hagyta helyben Miczike. A növényeknél azonban fordítva áll a dolog: azok szénsavat szívnak be és élenyt lélekeznek ki. Szénsav nagyobb mennyiségben az ásványvizekben, a kályhagőzökben fordul elő . . . Ez a gáz nagyon is veszedelmes. Nápoly közelében van az ugynevezett kutya-barlang, mely egészen meg van telve szénsavval. Ha egy kutyát az ember beleje kerget, az megful benne.

Ez a szerencsétlen kutya-barlang, Nápoly közelében, valóságos határköve a nevelőnő vegetáriai ismereteinek. Miczi kisasszony, aki különben lelkesedett a természettudományokért, szintén csak nagyon keveset tudott abból, ami a kutya-barlangon túl esett.

— Nos? — ismételtette velem az elmondottakat. Én megeselektem. Azt kérdezte tőlem, hogy mi a látóhatár? Feleltem. Az udvaron, mialatt mi a kutya-barlangot és a látóhatárt kérőztük újból végig, az apám va-

dászatra készült. Kutyavonítás, lódobogás halatszott és a szolgálk hordták a vadászkocsira a különféle holmikat. Egy fogat állott a vadászkocsi mellett, melyben anyám és nővérem foglaltak helyet, hogy elmenjenek Ivaneczky névnapjára. Csak én és Miczike maradtunk odahaza, meg a diákbatyám, akinek a foga fájt. Elképzelhetitek az irigységet és unalmat, mely elfogott.

— Mit lélekezünk hát mi be? — kérdezte Miczi kisasszony, miközben az ablakon kinézett.

— Élenyt.

— És tudod-e, mit nevezünk látóhatárnak?

— Igen, látóhatárnak azt a helyet mondjuk, ahol az ég látszólag érinti a földet . . .

A fogat, lenn az udvaron, mozgásba jött . . . Láttam, hogy Miczike egy czedulát vett ki a zsebéből és idegesen összegyúrta. Aztán a halántékához szoritotta, miközben elpirult hirtelen és az órára tekintett.

— Jegyezze hát meg vanának — mondotta — Nápoly közelében van az-ugynevezett kutya-barlang. Majd ismét az órára nézett és folytatta: ahol az ég látszólag a földet érinti.

Szegényke a legnagyobb felindulással járkált a szobában, miközben újból az órára nézett. Még egy félóra hiányzott abból az időből, mely a mi mártíromságunkra ki volt szabva.

— Most hát az aritmetikát, mondotta

Hát alkalmat akart adni a marasztásra, egy pár jóleső, meleg biztatásra. S a malheur az egészben csak az, hogy rosszul választotta meg az időt is, az alkalmat is.

Ugy járt, mint a pásztorgyerek, aki ha elunta magát, farkast kiáltott és föl-zavarta a falut. S addig kiabált farkast tréfából, míg egyszer igazán jött a farkas és megette.

Ez a Josipovich bukásának a pszichológiája.

A tanulsága pedig kettő. Az egyik, hogy a miniszterelnök kemény ember és okos ember. Érti a tréfát, de nem hagy magával tréfálni. Nem keresi a bizalmat, de nem türi a gyanúsítást. Nem ijed meg a fenyegetéstől, de nem is hagyja magát megfenyegetni.

Ez az egyik, amely megnyugtató és örvendetes. A másik melancholikussá teszi az embert és elszomorítja. S az nem egyéb, mint az obstrukció fattyuhajtásainak veszedelmes gyarapodása. Ime láttuk, hogy a pártközi felirat, az obstrukciók egyik nagy alkotása milyen eredménnyel járt. Hozsannát zengtek a nemzetiségek, ujongtak az oláhok, hogy megszületett az ő memorandumuknak mása. Bredicziana Coriolán a mellét veri és ujong és rádúpláz Apponyi és Hodossy mesterművére. Most pedig az követi ezt az első jelentőséget, hogy a veszedelemben forgó alkotmányt a horvátok akarják megmenteni! Az övek az első tiltakozó szó, az övek az első mentő kísérlet.

Szerencsére ez az önkéntes mentőtestület nem nagy. Alig van két-három ember a horvátok közül egy véleményen Josipovich Imrével. De az Apponyi pártját ez még ne szomorítsa el. Már megnyerték az oláhokat és szászokat a fölirattal, megnyerték a tótok egységét a néppárttal, most megnyerték a horvátokat is. Még van ebben az országban

ruthén is és dalmata, szerván és sváb, most iparkodjanak ezeket is megszerezni. S ha ezeket is megnyerték (ami az eddigi sikerek után nem lehetetlen), akkor a szegény magyarnak nem marad senkie, csak a magyar.

Sokkal több eddig se volt.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése lesz.

A szabadelvű párt konferenciája.

A holnapi szabadelvűpárti konferencia, mint egy új lépés a mostani zürzavaros saktáblán, mindenféle lebilincselő érdeklődést kelt. Értesülésünk szerint, holnap az esetleges ex lex állapotba, az ismeretlen planéta belsejébe enged egy bepillantást vetni a miniszterelnök s ezzel kapcsolatban felveti a bizalmi kérdést a pártban. Mint halljuk, a miniszterelnök után Tisza Kálmán fog felszólalni, s ő terjeszti elő a leghelyesebb formulát, mely mellett az ex lex állapot, amibe a kormány kényszerítetik az ellenzék által, a legszelidebb alakban folyhatik le. Igen fájlnók, ha ez az állapot tényleg bekövetkezne s alkotmányunk folytonosságán hiányt hagyna (ami esetleg végzetes is lehet), de ha tényleg bekövetkezik, a vezető államférfiaké a felelőség, hogy ami méregfogat ki lehet szedni a sajnálatos eseményből, legalább azt fávolítsák el. Tisza Kálmán történelmi nevezetességet elérendő indítványáról többféle verzió kering. A legügyesebb formulának tetszik nekünk ezek közül az, hogy az ex lex hosszabb tartama esetén a vármegyék maguk szavazzák meg az adót és ujongzokat az országnak.

A dolog ugyan ez esetben se felelne meg a parlamentarizmus teljes követelményeinek, de mint áttérés egy ősi szokásra, megtehetően elvonná a törvényszegés vádjáról, melylyel a kormányt okvetlenül illetni fogja az ellenzék, az

antipathikus patinát. De mind ez csak hirtelés. Annyi látszik csak bizonyosnak, hogy a holnapi értekezleten fel lesz vetve a bizalmi kérdés az ex lex állapot esetére, melyről már eddig is, ha nem is épen egyhangú, de az általánosabb nézet az, hogy egy olyan törvénytelen állapot, melyet nem a hatalom idéz fel s melyben nincs még a dolus, a rossz-hiszeműség, s melynek oka csak a kényszer (mintegy equivalentis a vis majorral), nem bírálható meg azon szigorral és mértékkel, mint a valódi törvényszegések.

A holnapi ülés. A képviselőház holnapi ülésére ismét Rakovszky mentelmi ügye van napirendre tűzve. A vitához eddig tízen hét ellenzéki képviselő iratkozott fel, de a szabadelvű párt részéről is többen szándékoznak még felszólalni, bár Emmer Kornél mai felhívása, hogy az ügy felett szavazással térjen napirendre a Ház, sokaknál helyesléssel találkozott. Holnap, hir szerint, gróf Apponyi Albert is ehhez a tárgyhoz fog szólani. A holnapi ülésen egyébként az ellenzék nagyobb akcióra készül, mert a pártok vezetőségei megkérték a képviselőket, hogy az ülés megkezdése előtt egy felőráva jelenjenek meg a Házban.

Báró Fejérváry Bécsben. Báró Fejérváry honvédelmi miniszter tegnap Bécsbe érkezett és ma délelőtt hatodfél órakor külön kihallgatáson volt a királynál.

A horvát miniszter lemondása.

Josipovich Imre, a horvát miniszter, ma este beadta a lemondását. Ennek a lemondásnak a története a következő:

A „Neue Freie Presse” mai esti száma „Lapzárta utáni” rovatában a következő budapesti táviratot közölte:

A képviselőház folyosóiban ma egy hír terjedt el, amely a parlamenti helyzet egyik újabb komplikációjáról szól és amely egész váratlanul horvát részről ered. Azt beszélik, hogy Josipovich ur, a horvát miniszter, illetékes helyen azt a határozott kijelentést tette, hogy ő álláspontjánál fogva január elsején túl nem volna abban a helyzetben, hogy abba a törvényen kívüli állapotba,

péhezen lélekzve, miközben reszkető kezekkel lapozgatott a feladványos könyvben.

— Kérem, oldja meg a 325. számú feladványt, én mindjárt visszatérek . . .

Kiment. Hallottam, amint lesurrant a lépcsőkön és észrevettem az ablakon keresztül, amint két ruhácskaja eltűnt a kertajtóban az udvar végén. Gyors mozdulatai, arcszíne, izgatottsága mind feltűntek. Hova futott, miért? Okosabb voltam, mint a milyennek látszottam és csakhamar megértettem a dolgot. Bizonyára a kertbe futott, — gondoltam — hogy szülei távollétében cseresznyét; meg sok földi epret szedjen össze! Ha ez így van, az ördögbe is, akkor én is lemegyek cseresznyét enni. Eltettem a feladványos könyvet és a kertbe futottam. A cseresznyék-nél vagyok, de ő nincs itt. Tovább az epreknél, a szederbókrónál, a kis őrháznál, elhagyta a veteményes ágyakat és lement a tóhoz. Halvány volt és megremegett minden legkisebb zajtól. Én utána sompolyogtam és a következő dolgokat láttam, uraim. A tó partján, két vén fűzfa között állott a bátyám, Szasa, akin nem látszott meg, hogy a foga fájna.

Miczikére nézett és az arca ragyogott a boldogságtól, mintha elöntötte volna a nap-sugár. A lány remegve, nehéz lélekzettel közeledett feléje, mintha a kutyabarlangba kergették volna, hogy légyen hatoljon a tüdejébe . . . Minden mozdulatán meglátszott, hogy ez az első légyottja . . .

De már közeledett is feléje . . . Egy fél percig szó nélkül nézik egymást és úgy látszik, nem hisznek a szemeknek. Aztán megta-

szítja valami titokzatos erő Miczikét, s ő kezét Szasa vállaira rakja és fejecskejét odahajítja a mellére. Szasa nevet, valami érthetetlen szavakat hadar és a nagyon szerelmes ember ügyetlenségével fogja kezét közé Miczike arcát. És az idő, uraim, az idő pompás . . . A nap egy magaslát mögött lenyugszik, két öreg fűzfa, a zöld tópart, az ég — mindez visszatükröződik a tó vizében. Minden csendes a környéken. A sás fölött aranyszárnyú kis esti lepkek röpködnek. Messze a kert mögött a csordát hajtják hazafelé. Egy festmény az egész.

Mindenek közül amit láttam, csak azt értettem meg, hogy csókolóztak Miczike és Szasa. No, ez nem illik! Ha ezt megtudná a mama, kápnának mindketten! A szégyennek egy öntudatlan formája fogott el és be nem várva a légyott végét, visszasiettem a gyermekszobába. Mert épen okosabb voltam, mint amilyennek látszottam, a feladványos könyvemhez ültem és gondolkodtam a dolgon. Arczomon ott ült a káröröm. Egyrészt kellemes volt, hogy egy idegen titokhoz jutottam, másrészt pedig melegegett az az öntudat, hogy ezúttal nem gyakorolhatnak fölöttem hatalmat. Most az én hatalmamban vannak és nyugalmuk teljesen az én nagylelkűségemtől függ. No, de meg is mutatom nekik!

Mikor aludni mentem, Miczike, mint rendszeren, bejött a szobámba. Megkérdezte, hogy imádkoztam-e és megnézte, nem feküdtem-e ruhástól az ágyba. Ránéztem csinos arcocskájára és elfojtottam a nevetésemet. A titok szinte dagadozott bennem és mindenáron ki akart törni. Nem tudtam megállani, hogy

legalább is célzásokat ne ejtsek. Gyönyörködni akartam a hatásban.

— Tudom, — mondottam vigyorogva. 0—6—6!

— Mit tud?

— 0—6! Láttam, mikor csókolóztak Szasával — a fűzék közt . . . Utána mentem és mindent láttam . . .

Miczike összerezzent és piros lett „célzásaimtól.” Az asztalra roskadt, ahol a gyertyatartó állott és a vizesüveg.

— Láttam, mikor . . . csókolóztak . . . ismételttem vigyorogva, miközben gyönyörködtetett zavara . . . Aha! Majd megmondom a mamának!

Féltékeny nézett rám egy darabig Miczike, aztán megfogta a kezemet. Remegő hangon, alig hallhatóan mondotta:

— Petja, ez csunya dolog . . . Kérem, kérem az isten szerelmére, ne szóljon róla senkinek . . . Tisztességes emberek nem kémkednek . . . Az csunya dolog . . . kérem szépen . . .

Félt szegényke az édes anyámtól, aki szigorú volt és erkölcsös. A vigyorgó, bántó gyermekarczom is fájón hathatott rá, profanizálta az ő ártatlan első szerelmét. Nem is aludt egész éjjel és a reggeli teánál kék karikák voltak a szemem alatt. Mikor találkoztunk tea után Szasával, rászóltam vigyorgó névvel:

— Tudom! Láttam tegnap este, mikor Miczike kisasszonyt megcsókolta!

Szasa rám nézett és majdnem közönyösen mondta:

melyet a kormány az esetre, ha az ellenzék az indennit idejekorán meg nem szavazná, előrelát, belemenjen és így kénytelen volna a maga számára ebből az összes konzekvenciákat levonni. Josipovich ur azonban nemcsak horvát miniszter és mint ilyen a kabinet tagja, hanem elnöke a horvát képviselők klubjának, kik — számszerint negyvenen — ezidőszent a magyar képviselőház szabadelvi pártjához tartoznak. Attól kellene tehát tartani, hogy a horvát tartománygyűlésnek ezen negyven tagból álló delegációja a magyar képviselőházban ugyanazt a magatartást fogná tanúsítani, mint a klub elnöke. Azt beszélük továbbá, hogy gróf Khuen-Héderváry báró Josipovich ur ezen lépéséről már értesítve van és a legközelebbi napokban Budapestre érkezik, hogy báró Bánffyval ezt a horvát részről keletkezett nehézséget megbeszélje és esetleg elsimítsa. Ezeket a híreket komoly politikusok körében szájról-szájra adják. Tartalmuk horderejét komolyan érzik mindenütt. Mindenre előbb el lehetett készülni, mint arra, hogy éppen erről az oldalról származhasson nehézség az uralkodó állapotok alkotmányosságára való utalással, melyet Horvátországban a magyar-horvát viszonyok fentartásának feltételül tekintenek.

Igy szölt a „Nene Freie Presse” közleménye, melyet a délután folyamán közöltek a „Magyarország” szerkesztőségével. E lapnak egyik munkatársa nyomban felkereste Josipovich Imre horvát minisztert és közölvén vele a „N. Fr. Pr.” értesülését, felhatalmazást nyert tőle a következő nyilatkozat közzétételére:

A közleménynek reám vonatkozó része annyiban felel meg az igazságnak, hogy én tényleg többek között kijelentettem, hogy az esetre, ha január elsején törvényen kívüli állapotok állnának be, nem maradhatnék a magyar kormány tagja.

Mert nekem régi elvem — és ezt nem csak most, hanem mindig hirdetem és hangsúlyoztam, legutóbb a zimonyi milleniumi emlék felavatásánál is, hol a magyar kormányképviselőben én mondtam a fölvató beszédet, — hogy miként Magyarország és Horvátország csak karöltve tudott a törökök ellen küzdeni, úgy Magyarország és Hor-

vátország most csak az alkotmányosság alapján tud karöltve egymással haladni.

Ez az én álláspontom most is és mivel a törvényen kívüli állapottal az alkotmányosságot látom megingatva, ebből a helyzetből magamra nézve levonom annak konzekvenciáit.

Ennyit mondhatok. A horvát képviselők magatartásáról nem nyilatkozhatom. Azokra én semmiféle befolyást nem gyakorlok és e tárgyban velük nem beszéltem.

Tudomásom szerint a kormány eddig ebben a kérdésben még nem sürgönyözött a horvát bánnak, kinek az én elhatározásomról — tudtommal legalább — még nem lehet tudomása.

Ez a közlemény este az összes politikai körökben a legnagyobb feltűnést keltette. Amikor este báró Bánffy Dezső feljött a szabadelvi klubba, rögtön tudomására hozták, a horvát miniszter ezen nyilatkozatát. Röviden ra megjelent a klubban Josipovich Imre horvát miniszter is, kit Báró Bánffy magához hivatott a miniszteri szobába. Itt egy egész rövid dialogus folyt közöttük.

— Te mondtad ezt . . . „Magyarország” tudósítójának? — Kérdé a miniszterelnök Josipovichtól.

— Igen. — volt a horvát miniszter rövid felelete.

— Akkor légy szives és vond le ebből a nyilatkozatból a konzekvenciákat már most.

— Kérlek.

Ezzel a legbarátságosabban kezet fogtak egymással és kiléptek a nagy terembe. Josipovich pedig megkérte a „Budapesti Tudósító” szerkesztőjét, hogy tegye közzé a következő rövid közleményt:

Amint illetékes helyről értesülünk, Josipovich Imre horvát miniszter ma este beadta lemondását.

A lemondás ténye csakhamar ismeretes lett képviselői körökben és mindenütt a legélénkebb pertraktálás tárgyát képezte.

Valami mélyebb megütközést nem kellett se a lemondás, se az indokolása. Csak azon ütköztek meg némelyek, hogy Josipovich Imre, aki minden szerdán résztvevett a minisz-

teri tanácskozásokon, nem találta más módját a véleménye kinyilvánításának, csak a „Magyarország” tudósítója útján.

Az ellenzéki képviselők körében Josipovich lemondását, mint a kabinetválság első hírnökét fogták fel és a lemondás bejelentésénél nagy helyzetvitát szándékoznak ebből kifolyólag provokálni.

Az országgyűlési horvát képviselők egyik kimagasló tagja a következőleg nyilatkozott lapunk egyik munkatársa előtt:

Josipovich Imre lemondása nálunk nem fog mélyebb benyomást gyakorolni. Mi már rég ismerjük Josipovich lemondási szándékát. Minden alkalmat szivesen megragadott, hogy tárczájától megválhasson. Hisz ismeretes, hogy csak nemrég is a horvát italmérségi adó-javaslat benyújtása előtt is beadta a lemondását és csak nagynehezen volt lemondásának visszavonására bírható. Már több ízben voltak komoly konfliktusai, melyek elkeserítették. Ezért szivesen ragadta meg ezt az alkalmat, mely neki úgy itt, mint Horvátországban népszerűséget biztosít visszavonulása alkalmával. Lemondásának tényét azonban a horvát képviselőknek a szabadelvi párt hoz való viszonyán mit sem változtat. Az országgyűlési horvát képviselők nagy többsége továbbra is a kormánypárttal tart. Arra nincsen semmi szükség, hogy ebből az esetből kifolyólag a horvát bánnak valamit el kellessen simítani. A horvát képviselők ismerik a helyzet összes nehézségeit, melyek Horvátországban is súlyos következményeket vonhatnak maguk után, de éppen mert e nehézségek felismerése mellett tudják azt is, hogy a helyzetért nem a kormány tehető felelőssé, nem lesznek hajlandók az ellenzék malmára hajtani a vizet . . .

Végül adjuk még a késő éj folyamán Zágrábról érkezett következő táviratot.

Zágráb, december 5.

Ide későn este érkezett Josipovich lemondásának híre, amely bár nem jött váratlanul, mégis szenzációsan hatott. Utódját már régen emlegetik R u b i d o - Z i c h y Radoslav varasdi főispán személyében, aki Josipovich Imre egyik bizalmas barátja.

— Buta vagy.

Nem volt olyan kishitű, mint a leány és így nem sikerült hatást csinálnom. Ez aztán még jobban felizgatott. Nem is hitte talán, hogy mindent láttam.

— Várj — gondoltam magamban — majd megmutatom neked . . . Miczike egész délelőtt rám sem nézett és folyást dadogott.

Ahelyett, hogy rövidesen ráíjesztett volna egy büntetéssel, igyekezett a kedvemben járni. Hízelt és a legjobb jegyeket adta, az apámnak sem panaszkolt el csinjeimet. Mert éppen okosabb voltam, mint amilyennek látszóttam, úgy értékesítettem titkomat, hogy a feladványaimat nem készítettem el, czigánykezeket vettem az óra alatt és szemtelenségeket feleltem neki. Szóval, ha így ment volna a dolog továbbra is, szép semmirekellő vált volna belőlem. Egy hét eltelt. A titok-izgatott és szinte kinezott, mintha valami szilánk jutott volna a lelkembe. Ki kellett mondanom, bármibe kerüljön is, gyönyörködni akartam a hatásban. Végre, egy délben, mikor számos látogatónk volt, hilye vigyorgással tekinttem Miczikére, miközben szemtelenül szöltam:

— Tudom . . . O ó ó! Láttam . . .

— Mit tudsz? — kérdezte az anyám.

Még szemtelenebbül tekinttem Szasára és Miczikére. Látnotok kellett volna, milyen szemeket vetett rám Szasa, a leány arca pedig fellángolt. Én az ajkamba haraptam és hallgattam. Miczike pedig összeszorította az ajkait és nem evett egy falatot sem. Azon a napon, estefelé, valami ismeretlen, idegen vo-

nást vettem észre gyermekarcán. Szigorúnak látszott és hidegnek, mint a márvány. A szemei pedig esodásan meredtek rám. Biztosítalak benneteket, urak, olyan lesújtó gyilkos szemeket még vadászkutyáknál sem láttam, akik farkast üldöztek. Megértettem ezt a változást rögtön, mikor Miczike órákzében a fogait egymásra szorítva tagolta:

— Gyűlölöm! Oh, ha maga, kiállhatatlan, tudná, mennyire gyűlölöm, milyen ellenszenves a csupasz feje, elálló közönséges fülei.

Aztán rémülten fordult hozzám:

— Nem magának mondtam, szerepet tanulok . . .

Esténként láttam, mikor az ágyamhoz lépett és nézett rám hosszasan. Szenvedélyesen gyűlölt és még sem élhetett nélkülem. Néznie kellett ellenszenves arcomat. Aztán egy szép nyári este jut eszembe. A széna illatozott és esőnd volt. Holdfény világított. A faszorban sétáltam és a csokoládéról gondolkodtam. Hirtelen elém került halotthalványan a szép Miczike. Megfogta a kezemet és úgy beszélt, mintha vallomást tenne:

— Oh, mennyire gyűlölök, senkinek sem kívántam még annyi rosszat, mint neked. Érted-e ezt? Azt akarom, hogy megértsed! . . .

A hold megvilágította halvány arcát, melyen a szenvedélyek lettek urrá. Én hallgattam a szavait, miközben valami megmagyarázhatatlan jólérzés fogott el. Kellemes volt ez eleinte és új, de aztán aggodalom fogott el és rémülten futottam haza.

Ugy határoztam, hogy leghevesesebb lesz,

ha a mamának elmondok mindent. A legelső alkalommal ezt meg is cselekedtem. Elmeséltem, hogy csokolóztak Miczike és Szasa. Ostoba voltam és nem gondoltam a következő menyekre, különben hallgattam volna . . . Mama egészen felháborodott, mialatt beszéltem, aztán leszölt:

— Ehhez neked semmi közöd sem volt. Fiatal vagy, nem beszélhetsz ilyesmikről . . . Különbben is szép példa gyermekeknek.

Nemcsak éretnes volt az anyám, hanem tapintatos is. Nem akart bótrányt és nem is küldötte el Miczikét, hanem eltávolította a házból nemsokára. Arra is emlékszem, mikor Miczike elutazott tőlünk. Egy pillantást vetett arra az ablakra, melynél én állottam. Bucsúpillantás volt, de még ma is látom.

Különbben is Miczikét nemsokára nőül vette Szasa. Ismeritek valamennyien, ő az: Zinaida Nikolajewna. Csak akkor találkoztam vele ismét, mikor már tisztihelyettes voltam. Minden igyekezete dacára sem tudta felismerni a szakállal skatonában a gyűlölt Pet-ját. Rokonszenyvel azonban még sem volt irántam!

. . . Még a is, mikor a termetem, a kopasz koponyám mutatja a hosszú éveket, még ma is ferdén néz rám Zinaida Nikolajewna, ha meglátogatom a bátyámat. A régi gyűlölség nem rozsdásodik, akár csak a régi szerelem . . .

Óhó! Hallom már a kakas szavát. Jó éjszakát, urak! Mylord, kuss!

Tudósok harca.

(Az országgyűlésből.)

Mikor tudósokon vesz erőt a szenvedély, senki sem éri őket utól a gorombaságban. Ágaskodni kezd bennük a tudományos hiúság és nem bírnak tovább magukkal.

Ime, a csöndes Plósz Sándor, aki nem jött ki a flegmából, mikor Emmer Kornél az ülészek kezdetén maliciózus dolgokkal próbálta ingerelni, a mai napon csupa tűz volt és harag. Mikor pedig ezért a haragos hangért támadták, azt kiáltotta az ellenzék fele, hogy nem is szokása énekelni; mintha a hangjáról kérne kritikát. Szenvedélyes volt utána Hodossy Imre is, aki pedig még a híres pártközi feliratot is úgy vezette be, mintha valami altató dal lenne. Hogy aztán Pulszky Ágost is szenvedélyes volt, az már nem is csoda. Neki a szenvedélyes hang jól esik és azt is szenvedélyesen mondja, hogy nyugodt. Ez a három jogtudós pedig mind egymást vagdalta s azonfelül Chorin Ferenczet, aki ilyen körülmények közt szintén szenvedélyes tónusban védekezett. S így ez az egész mai ülés szenvedélyes harca volt a tudósoknak, akik talán még sohasem csináltak vihart, ma ellenben majdnem izzóvá tették a tisztelt Ház levegőjét.

S miért? Mert a Rakovszky mentelmi dolgának megítélésében mindegyiküknek más a véleménye. Nagy dolgokban soha, ebben a kicsi dologban szenvedélyesen kaptak össze a tudósok. S az ember szinte csodálja Emmer Kornélt, aki ma szintén felszólt és kockáztatta a tudós hírért, mert — nem volt szenvedélyes. Az övé volt az első nyugodt hang és valami igen józan indítványt is hozott. Azt mondta: „ugy sem lehetséges itt semmiféle kapacitáció, tehát tegyük meg a legokosabbat, szavazzunk!” Nyilván ez volna a legokosabb megoldás. De nincs most foganatja az okosságnak, ami abból is kitészik, hogy a Rakovszky esetéhez Emmer beszéde után — t i z e n h e t e n iratkoztak fel holnapra. Arról tehát szó sem lehet, hogy valami nagyon hamar jöjjön el a szavazás...

A képviselőház ülése.

Az ülésben, hétfő lévén, Láng Lajos elnököl. A tanácssteremben már az ülés elején sokan vannak, mert minden párt berendelte a maga embereit.

A Ház nyomban folytatja a mentelmi bizottság jelentésének tárgyalását.

(A Rakovszky-eset.)

Plósz Sándor államtitkár azért szólal fel, hogy Chorin Ferencnek feleljen s különösen a rendőri elővezetéséről szóljon. A törvény nagyon élesen megkülönbözteti az elővezetést a letartóztatástól. A büntető törvény a járásbírósról szóló szakaszaiban az elővezetésnek mindig helyt ad. Ki akarja mutatni, hogy az a mentelmi jogra vonatkozó Házbeli határozat, melyet Chorin fölolvastott, elejétől végéig hamis. (Mozgás.) Fölolvassa a határozatot és megokolását. (Zaj. Kiáltások: Hiszen ez ugyanaz, amit Chorin fölolvastott.) Ha az országgyűlés el van napolva, az országgyűlési képviselő ellen a tanulás dolgában a Ház engedélye nélkül lehet eljárni. Pénzbüntetésre ítéltető, sőt a pénzbüntetés fogságra változtatható. (Nagy zaj.)

Szalay Károly: Az egyáltalán nem lehetséges.

Plósz Sándor államtitkár: Egy képviselő föl-ugrik a robogó villamos vasutra, nem szabad őt lezárítani, mert ez személyes szabadságának korlátozása és ki kell előbb kérni a mentelmi bizottságtól. (Derűtség.) A házat beomlástól féltik, nem tehát őt onnan kihozni, a színházban szivarra gyújt, nem lehet eltüntetni, mert személyes szabadságát korlátozzák. (Zajos derűtség.) A képviselő nem állhat a törvény fölött. A rendőrséget nem szabad úgy odaállítani, mint valami veszedelmes dolgot. Önök, valahogy csak elnézik, hogy a misere plebsel elbánjon a rendőrség, de önök a mentelmi

jog palástjába burkolóznak. (Nagy zaj az ellenzéken.) A mentelmi jog minden konkrét esetben külön állapítandó meg.

Szentiványi Árpád: Pártállás szerint.

Plósz Sándor államtitkár nem lát semmi bizonyítékot, hogy az a rendőrtisztviselő megakadályozni akarta volna Rakovszkyt képviselői kötelessége teljesítésében. Elméleti megsértés lehet csak itt, kéri tehát a jelentés elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Györy Elek személyes kérdésben azt feleli Plósznak a villamos vasutra és az összeomló házra vonatkozó példaira, hogy a törvény öngyilkossági szabadságot nem ismer s így a példák sántítanak.

Hodossy Imre úgy látja az államtitkár hangjából, hogy nagyon izgatott.

Plósz Sándor államtitkár: Nem énekeltem, hogy a hangomat kritizálják.

Hodossy Imre: Plósz részben szörszálhasogatással igyekezett a kérdést elhomályosítani, részben pedig tudományosnak látszó fejtegetésekkel próbálta homályba burkolni. Ez a rendszer a legveszedelmesebb. (Zajos helyeslés balról.) Ha a rendőrnök joga van a Házba menő képviselőt letartóztatni, akkor a mentelmi jog nem ér semmit. A mentelmi jog a Ház szabadságának és függetlenségének az egyes tagokban való védelme. Az 1790. XIII. törvényzikk gondoskodik a képviselő személye védelméről, arról, hogy az országgyűlésbe szabadon bejusson. Kérde, hogy tette-e intézkedést a kormány arról, hogy az 1790-iki tizenharmadik törvényben biztosított salvus conductus tiszteletben tartassék? Akárhogy áll a dolog, egy bizonyos, hogy a mentelmi jogot a Rakovszky esetében megsértették. A bizottság többsége azért nem látja a mentelmi jog megsértését, mert a tényállás megállapításában nem ragaszkodik az igazsághoz. (Ugy van! balfelől.) Ázalatt, amíg Rakovszkyt a rendőrök körülfogták a rendőrtiszt elfogatási parancsára, személyes szabadsága korlátozva volt, azalatt ő el volt fogva. (Ugy van! balról.) Az mindegy, bekísérték-e a kapitányságra, vagy sem. A bizottság ama nyilatkozata, hogy amint a kapitány Perczel és Szóts képviselőktől megtudta, kivel van dolga, legott visszavonta az elfogatási rendeletet, teljesen valótlan. Hiszen a bizottság jelentésében levő tanuvalomásokból kiderül, éppen Perczel Béni vallomásából, hogy az ő igazoló közbelépésük után a kapitány újra elrendelte, hogy be kell vezetni Rakovszkyt. Ezután fakadt ki Perczel: Hozzá ne nyuljon a képviselőhöz, mert keresztül megyek a lelkén.

Az utcai izgalmak idején mindenkinek szabad izgatottnak lenni, csak a rendőrségnek nem. A közönség ilyenkor olyan, mint a lázbeteg, a rendőrség pedig az orvos. A lázbeteg lehet, hogy meg is üti az orvost, de ez ezért nem ragadja tőstént torkon a páciens, hanem egyéb eszközökkel igyekszik lecsillapítani. (Zajos tetszés az ellenzéken.) Ne felejték, hogy az államban csak egy szuverén testület van: ez a törvényhozás. A bíróság, a hatóság nagy tiszteletű testületek, de nem szuverének és a Házal való érintkezésükben ezt figyelembe kell venniük. Chorin az alkotmányos álláspontot oly fényesen megvédte, hogy ahhoz ő nem tesz semmit. (Zajos felkiáltások az ellenzéken: Éljen Chorin!) A kisebbség véleményét fogadja el. (Tetszés balról.)

Pulszky Ágost szerint az egész dolog jelentéktelen és mellékes. Mikor Hodossy azzal vádolta a bizottság jelentését, hogy valótlan, vádolta az elnököt is, aki a jelentést aláírta.

Kubik Béla: Senki sem vádolta. Hiszen különvéleményt jelentett be!

Pulszky Ágost: A bizottságban csak képviselőket hallgattak ki. Krecsányit, a rendőrtiszteket nem hallgatták ki, mégis ki lehetett mondani, hogy mentelmi jogsértés nem történt. Chorin nem elégedett meg annak konstataásával, hogy itt mentelmi sérelem forog fenn, hanem valósággal egy fél ügyvédül szegődött. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Rendre! Folytonos lármá.)

Az elnök kijelenti, hogy a zajban nem hallotta, mit mondott Pulszky. Kéri, ismétlje.

Pulszky Ágost ismétli azt, amit mondott. Chorin nemcsak egy fél ügyvédként szerepel, hanem bíról is. Rakovszky különben itt volt az ülés elején, tehát nem akadályozták meg idejővetelében. A szabadlevű pártom már volt képviselő, aki a kisebbség véleményét fogadta el, az ellenzéken azonban egy ember sem akadt, aki a többség véleményét akceptálná. S aztán mégis a szabadlevű párt ellen hangzik a vád, mintha párt-hatalmi szempontból nézné a kérdést.

Kálmán Károly: Menjen, bányászni!

Kubik Béla: Mért hagyják beszélni?

Az elnök rendretasítja Kubik Bélát és Kálmán Károlyt.

Pulszky Ágost ezután bizonyítja, hogy a

mentelmi jogon csak akkor esett sérelem mikor a többség tagjait az utcán inzultálták, de nem a Rakovszky esetében. Nincs igaza abban Hodossynak, hogy utcai tüntetés idején csak a rendőrségnek nem szabad izgatottnak lennie.

Kubik Béla: Ez csak tiszta dolog.

Pulszky Ágost: Nem tiszta. Azoknak sem szabad izgatottnak lenniük, akiknek izgatottsága veszedelmes az országra nézve. (Folytonos zaj.)

Ivanka Oszkár: Egyedül ön nem izgatott itt. (Derűtség.)

Pulszky Ágost azt fejtegeti, hogy mikor a rendőr kötelességét teljesíti, éppen úgy az alkotmány védelme alatt áll, mint a képviselő. Nem ismeri el azt, amit Chorin mond, hogy a végrehajtó hatalom megerősödése a nemzet gyöngülése volna. A rendőrállam emlegetése is anakronisztikus dolog. Elfogadja a mentelmi bizottság jelentését. (Helyeslés jobbról.)

(A szünet után.)

Chorin Ferenc személyes kérdésben szól a „ráfogások és leridítések” következtében, amelyeket hallania kellett. Először Plósznak válaszol, konstataván, hogy őt Plósz vagy szándékosan félreértette vagy meg nem értette s kicsinyes rabuliztikával foglalkozott az ő beszédével. Az ő idézése megfelelt a politikai szabályoknak. (Ugy van! a baloldalon.) Ő befolyt a jelentés készítésébe s tudja, mit akart az mondani. A Bösörményi-esetben hozott határozatot nem tartották elégségesnek s azért csatolták hozzá a megokolást. A büntető törvénykönyv szerinti az elővezetés, a letartóztatás és a vizsgálati fogság közt a mentelmi jogra vonatkozólag semmi különbség nincs, mert mindenki megakadályozta a képviselőt a képviselői kötelesség teljesítésében. (Zajos helyeslés az ellenzéken.) Szilágyi a büntető eljárás reformjára vonatkozó javaslataiba akarta belevétni a mentelmi jogot, a szóló indítványára vették ki azt onnan, mert azt akarta a bizottság s vele a kormány, hogy a mentelmi jog korlátlan terjedelme fölött a Ház határozzon. Az államtitkár nem ismerte saját kormány álláspontját. Azt az álláshoz nem méltó szenvedélyes hangot, melyvel őt még hamisítással is vádolta, visszautasítja. (Zajos tetszés az ellenzéken.) Pulszky, aki az imént higgadtságával föllázította a Házat, azt állította, hogy ő egy fél ügyvédként szerepelt. A mentelmi bizottság ülései zártak. Pulszky nem tagja és így információját csak b e s u g á s folytan szerezhette. (Zajos derűtség.) Igen is, ő Rakovszky mentelmi jogát a bizottságban védte, mert az elnöknek kötelessége, hogy e jogot minden önkény, elcsavarás ellen védelmezze. Eljárása megítélését a Házra bizza. (Zajos tetszés, éljenzés az ellenzéken.)

Kubik Béla csodálkozik, hogy Pulszky abban is a mentelmi jog megsértését látta, mikor itt valakinek azt mondták, hogy „menjen ki” és nem látja e jog sérelmét akkor, mikor a képviselőt már le is tartóztatják. (Zajos tetszés az ellenzéken.)

Plósz Sándor államtitkár: Chorinnak felel. Semmi esetre sem szabad a Ház határozataként cizálni a megokolást. Ami az ő hangját illeti, mikor valaki abszolúte meg nem engedett fegyverrel hárczol, jogosult az ő hangja. (Viharos zaj az ellenzéken.)

Pulszky Ágost személyes kérdésben szól. Kijelenti, hogy nem úgy értette szavait, mintha Chorin Rakovszky személyes ügyvédjének tartotta volna. Nem akarja a Chorin ellene irányzott megjelölését visszautasítani, mert megköveteli (Nagy zaj az ellenzéken.) megköveteli, hogy a bizottság elnöke saját szavait tudja mérlegelni. (Viharos kiáltások: Rendre! Folytonos zaj. Helyre! Helyre!) Az olyan sértés, melylyel Chorin őt illette, ellenkezik azzal a tradícióval, melylyel állásának s annak a pártján tartozik, melynek tagja. (Nagy zaj.)

Chorin Ferenc: Ugy, amint kimagyarázta szavait Pulszky, abban semmi sértő nincs. De abban, amit a szóló mondott, hogy Pulszky oly hangot használt, melylyel a szenvedélyt vitte a vitába, sincs semmi sértés. (Helyeslés.)

Emmer Kornél, egyetért Plószszal abban, hogy a kérdést homályba burkolták, de nem a kisebbség homályosítja el, hanem elhomályosítja a párt-elfogultság, a személyes ellenszenv és talán jogosulatlan népszerűtlensége a mi rendőrségünknek. Elhomályosítja még a jogászai szörszálhasogatás is. A mentelmi jog a szólásszabadságnak alárendelt garancia s így a mentelmi jog a parlamentbe való menet, az ott tartózkodás és a visszajövetel védelme. Így van ez világszerte. Pulszky azt állította, hogy Angliában már megszüntették a Házon kívüli mentelmi jogot. Legutóbb is forgott ily mentelmi sérelem az angol parlament előtt, mikor egy képviselőt más személyekkel való összetévesztés folytán letartóztattak az utcán. Igen is, megszüntették a képviselők családtagjainak mentelmi jogát — mert ezeket is védte ez — de

nem a képviselőt. Pulszky tehát a kisebbséggel szemben nem hivatkozhatik Angliára. A mentelmi jogot feltétlenül kell őrizni, mert különben holmi zugparlamenté süllyed a magyar törvényhozás. (Tetszés.) Immár nyilvánított a lapokban a rendőrség is. De nem csafolt meg a rendőrség két dolgot: hogy mikor a képviselőt letartóztatta, már tudta, hogy képviselővel van dolga és másodszer hogy azt mondta, mikor megtudta: Az nekem mindegy. Az utóbi nyilatkozatot Angliában a képviselőház megvetésének nyilvánításának s aszerint járnának el. (Helyeslés az ellenzéken.) Nálunk is tisztelatlenség a képviselőház ellen e nyilatkozat. Egyébiránt csodálkozik, hogy a Rakovszky dologban, mely oly tiszta, világos, ily nézeteltérések lehetnek, amilyenek itt vannak. Arra kéri a Házat, ressen egyszerű szavazással véget a vitának, (Zajos helyeslés jobbról.) ő maga elfogadja a kisebbség véleményét. (Zajos helyeslés balról.)

Az elnök a vita folytatását a holnapi ülésre halasztja.

KÜLFÖLD.

A kiegyezés. Az osztrák képviselőház kiegyezési bizottsága ma a kilencedik cikkkel folytatta a kereskedelmi- és vámszövetség tárgyalását. Chiari azt mondta, hogy ez a cikk nagy előnyököt nyújt Magyarországnak, jóllehet a forgalmi technika és az általános politika szempontjából nem elvetendő. Szólv kívánja, hogy a tarifákat egyszerűsítsék és jókor hozzák nyilvánosságra, különösen a Magyarországgal való átmeneti forgalomra és a külföldi forgalomra nézve. Ugyanehez a témához hozzászóltak még Kolischer, Schlezinger, Peschka, mire Witte vasutügyi miniszter a következő kijelentéseket tette: A gabona és liszt kilométerfájára nézve a miniszter a malmok tarifa-értekezletének tárgyalásaira utal, amelyek szerint az egyes malomsoportok érdekei másként is kielégíthetők, mint a kilométertarifával. Azután a fokozatos tarifa alkalmazásának terjedését és az államgazdasági szempontokat méltatja, amelyekkel ellenkezik a gabonának a lisztrel szemben olcsóbb szállítására. A magyar lisztnek nyújtott raktárkedvezményekről azt mondja a miniszter, hogy a statisztika adatai az osztrák termékekre nézve nem olyan kedvezőtlenek, amint általában hiszik. A kedvezményt magát a dunagőzhajózási társasággal való verseny vonja maga után. — A tarifamódosítások idejekorán való közlésére vonatkozólag azt mondja a miniszter, hogy a felügyelő hatóságok szempontjából már megtették a megfelelő intézkedéseket, majd felszólítja Chiari képviselőt, hogy részletesebb adatokat közöljön azokról az esetekről, amelyekben Magyarország bizonyos termékeinek olcsóbb kiviteli díjtételeket engedélyeztek. A miniszter tüzetesen megvilágítja a cikk jelentőségét és tartalmát s azt mondja, hogy a cikk célja akét állam vasuti hálózatának jelenlegi kölcsönös viszonyát a vámszövetség tartamára mind a két fél kivitelének előmozdítása céljából szabályozni. Miután még Menger, Lorbeer és Kaftan hozzászóltak, a bizottság elfogadta a kilencedik cikket az albizottság javaslata szerint és elvetette az összes módosító indítványokat.

Picquart üldözése.

Páris, december 5.

A Picquart-ügy tárgyalását valószínűleg nem tartják meg december 12-én, hanem elhalasztják. Picquart eddig vonakodott a tárgyalás elhalasztását kérni s ragaszkodott ahhoz, hogy azonnal tárgyalják pörét, amelynek vizsgálata elég sokáig tartott. Picquart most megengedte Laborinak, hogy a semmitőszékhez forduljon, amelynek a törvény értelmében jogában áll dönteni, amikor vitás illetékességi kérdések merülnek föl, amelyeknél több bíróság ugyanazzal az ügygel foglalkozik. Labori ma adta át a semmitőszéknek az erre vonatkozó kérvényt.

A „Petit République”-ben a szociálista Jaurés azt bizonyítja, hogy Henry Walsin-Esterházyval közösen üzte a hazafurást és hogy Henry nemcsak Dreyfus ellen követett el hamisításokat, ha-

nem a Picquart ellen való vádakot és gyanúsításokat is ő kovácsolta. Ez a cikk, valamint a londoni „Observer”-nek legújabb leleplezései is óriás feltűnést keltenek. Az „Observer” leleplezései közül különösen az van hivatva nagy szerepet játszani, amelylyel a francia hadügyminisztérium fejeit azzal vádolja, hogy a titkos alapokat a saját céljaikra fordították. Az „Observer” szerint azért üldözik Picquart-t, mert meg akarják akadályozni, hogy elárulja, milyen célokra fordították a titkos alapokat és hogy különösen azt a tábornokot megnevezze, aki havonként nyolcezer frankot kapott a titkos alaphoz. A francia hadügyminisztérium rendelkezési alapja egymillió frank; ehhez jön még félmillió frank, melyet a haditengerészeti kormány és a belügyminisztérium szolgált a hadügyminisztériumnak.

Páris, december 5.

Picquart védőjének illetékességi kérvénye következtében Fournier képviselő függőben tartja interpellációját a semmitőszék döntéséig. Faber szenátor is visszavonta interpellációját. Több szociálista képviselő azt fogja indítványozni a kamarában, hogy a haditörvényes határozatai ellen béke idején a semmitőszékhez lehessen fellebbezni.

A semmitőszék ma kihallgatta Picquart ezredesét.

Páris, december 5.

A semmitőszék ma Picquart után Gallifet tábornokot hallgatta ki.

Páris, december 5.

Morellet szenátor, Waldeck-Rousseau indítványának előadója, amely indítvány szerint a semmitőszék felruházandó azzal a joggal, hogy bármely bírói üldözés elhalasztását elrendelhesse, ha az valamely pör revíziója elé akadályokat gördülhetne, felolvassa jelentését, melyben azt indítványozza, hogy a nevezett indítványt vegyék tárgyalás alá és mondják ki a sürgősséget. (Tetszés és ellentmondás.)

Marcère szenátor a sürgősség ellen szól. Waldeck-Rousseau válaszában kijelenti, hogy indítványa épen nem revolúciónárius jellegű és nem is kivételes intézkedésről van szó. Indítványának csupán az a célja, hogy a bírói hatalom legislatív uton körülírassék. (Tetszés.)

Bisseuil szenátor szemére veti a szenátusnak, hogy annyit foglalkozik Picquart-ról. Tiszteletet követel az igazságszolgáltatás iránt és amaz aggodalmának ad kifejezést, hogy a sürgősség elfogadása újabb büntetés jellegével bír, amely arra irányul, hogy a közvéleményt befolyásolja. Szólv hozzáteszi, hogy az indítvány sürgős tárgyalása annak alkalmi törvény jellegét kölcsönöznék; ezenfelül a hadi törvényes előtt december 12-én Picquart ellen tartandó tárgyalásra nem lenne alkalmazható.

Morellet szenátor azt válaszolja, hogy az indítvány nem tartja speciálisan Picquart pörét szem előtt. (Ellentmondás.)

Du puy miniszterelnök korábbi nyilatkozataira utal és ismétli, hogy véleménye szerint az indítvány alkalmi törvény látszatával bír. (Helyeslés.)

Erre a sürgősség kimondását 129 szavazattal 125 ellenében elvetették.

A szenátus a kivégzések nyilvánosságának eltörlését célzó indítványt elfogadta.

Páris, december 5.

Negyszáznál több akadémikus, tudós, politikai és társadalmi kitűnőség aláírtak ma egy nyílt levelet, amelyben a Picquart elleni tárgyalás elhalasztását kérik. A nyílt levélnek a legérdekesebb a címe, amely így szól: „A hadsereg és az igazságszolgáltatás közös érdekében”.

Az aláírók közt vannak többek között: Poincaré akadémikus, Lavice, Sardou, Bertrand, Leroy-Beaulieu, Proudhomme, Herbetie, Lipmann Dumas veje, stb.

TÁVIRATOK.

Az olasz kamarából.

Róma, december 5. A kamara mai ülésén az elnök közölte a király választát az általa átnyújtott felíratra. A király kifejezte azt az óhaját, hogy a kamara fogadja kedvezően az összes törvényeket, amelyek a nép anyagi, erkölcsi és intellektuális viszonyainak javulását biztosítják és hangsúlyozta a hatalmak mindegyikével fennálló barátságos viszonyt, a hadsereg és a haditengerészet vitézségét, valamint rendületlen hitét abban a szövetségben, amely a békét, szárazon és vizen biztosítja.

Erre a Ház tárgyalás alá vette a krétai ideiglenes kormányzat költségeire adandó egy milliónyi kölcsönről szóló javaslatot.

Canevaro külügyminiszter több szónoknak válaszolva, kijelenti, hogy a javaslat, szerény volta dacára az olasz érdekek védelmére irányul a Földközi tengeren. Tévedés azt állítani, hogy a javaslat Olaszországnak csak látszólagos győzelmét jelenti, mert a valóságban Oroszországgal a győzelem. Itt csak egy győzelem van: a néphatalom által képviselt civilizáció győzelme, amely hatalmak teljes egyetértésben és a legnagyobb loyaltással jártak el. (Élénk tetszés.) Igaz ugyan, hogy György herceg jelölését Oroszország hozta javaslatba, de a többi hatalmak, melyek ezt a jelölést tartották a legcélszerűbbnek, önként elfogadták azt, mert tudták, hogy ahhoz a krétai keresztények is hozzájárultak. Ez volt a célja a hatalmaknak. Canevaro végül kijelentette, hogy Olaszország sem Kréta szigetén, sem máshol nem váltta a hármasszövetségtől. Mi — ugymond Canevaro — szövetségeseinkkel a legjobb viszonyban állunk. Ha Ausztria-Magyarország és Németország ez alkalommal, szükségesnek látták, hogy más utra térjenek, ez csak külön érdekeiknek tulajdonítandó, de semmiképp sem befolyásolja a nemzetközi viszonyok szivélyességét. (Élénk tetszés.)

A kamara a Krétának adandó egy milliónyi előlegről szóló javaslatot 160 szavazattal 45 ellenében elfogadta.

Beteg hercegnő.

Stuttgart, december 5. Néhai Frigyes württembergi herceg özvegyének a ma kiadott orvosi jelentés szerint nyugtalan éjszakája volt s azért a hercegnő ma kevésbé jól érzi magát.

A román szenátus ülése.

Bukarest, december 5. A szenátus mai ülésén Majoresco interpellációt intézett Sturdza miniszterelnökhöz ama 38.500 franknyi járadék kifizetésének elmaradása miatt, amelyet a román állam két külön törvénye a brassói román iskola és román egyház számára rendel.

Sturdza miniszterelnök azt válaszolja, hogy hasonló interpellációkat már a múlt hónapban is tettek és hogy Majoresco mostani interpellációjának tekintettel arra, hogy Majoresco a jogi képviselője ezeknek az intézeteknek, amelyek pört indítottak a román állam ellen, megütözést kell keltenie. Ez a pör az általános közszégi választások előestéjén kezdődött és választási agitáció volt a célja. A miniszterelnök röviden ismétli azt, amit a múlt hónapban a kamarában mondott, mikor is kijelentette, hogy a brassói iskolákra és egyházra fordított összeg egyáltalán nem szubvenció, hanem járadék különböző telkekért, amelyek az iskolákhoz és egyházhoz tartoztak. A miniszterelnök felolvassa ezután azt a jegyzéket, amelyet 1897. július 10/22-én intézett a bukaresti osztrák-magyar követséghez s amelyben felvilágosítást kér ama kérés irat tárgyában, amelyet Take Jonescu 1897. április 28-iki interpellációjával felolvasott. A miniszterelnök felolvassa továbbá a bukaresti osztrák magyar követségnek az évi szeptember 7/19-iki jegyzékét, amely kijelenti, hogy az első iratban a „királyi kormány” kifejezés a magyar kormányra vonatkozik, nem pedig a román kormányra, ami ellentmond Jonescu állítá-

sának és hogy annak a két iratnak, amelyeket Jonescu, Vlascics magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter leíratainak mondott, egyiké sem ered a nevezett minisztertől, sem Magyarország valamely hivatalos személyiségétől. Fölolvassa ezután a miniszterelnök a bukaresti osztrák-magyar követségnek ez évi szeptember 18/30-án kelt jegyzékét, amely röviden összegezi a brassói román iskolák járadéka ügyében a miniszterelnök és a bukaresti osztrák-magyar követ közt folyó tárgyalásokat. Az osztrák-magyar követ közli ebben Sturdza miniszterelnökkel, hogy a kérdéses iskolákat abban az esetben, ha ezt a pénzt kifizetik, az 1883. évi magyar királyi törvény értelmében bejárják. A jegyzék hozzátesszi, hogy a követ jelentést tett kormányának Sturdza miniszterelnök ama kijelentéséről, hogy itt nem szabvenzióról, hanem törvényesen megállapított járadékról van szó. A magyar kormány tanulmány tárgyává tette e kérdést, de eddig még nem döntött. A miniszterelnök azon a nézetben volt, hogy ilyen körülmények között a járadék kifizetése a brassói román iskolák a bezárásnak tenné ki, minél fogva felfüggesztette a járadék kifizetését.

A miniszterelnök beszédét több ízben élénk helyeslés szakította meg.

Tizenkét szenátor indítványára a szenátus kézfeltartással elfogadta a következő határozati javaslatot:

„A szenátus meghallgatván a miniszterelnöknek Majoresco interpellációjára adott választát, kijelenti, hogy az adott felvilágosításokkal teljesen meg van elégedve, és feltétlen bizalmat helyezve a kormány bölcs eljárásába, napirendre tér.”

A francia olasz szerződés.

Róma, december 5. A francia kamara a legközelebbi napokban, az olasz kamara pedig még karácsony előtt jóvá fogja hagyni a francia-olasz kereskedelmi szerződést. A jóváhagyás után a két állam földközi tengeri hajórajának ünnepi összejövetelét tervezik.

Bolgár miniszterválság.

Szofia, december 5. Sztoljov miniszterelnök tegnap hivatalosan tudomására adta a nemzeti pártkörnek, hogy a fejedelem elfogadta Velickov kereskedelem- és földművelésügyi miniszternek a lemondását.

A tengeragy beszéde.

Toulon, december 5. A tengerészeti hatóságok által adott lakomán Fournier tengeragy, a hajóraj parancsnoka, beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy ósaze kell vetni a francia haditengerészet tartózkodását bizonyos ellenfeleink harcziás expectorációival. A tengeragy hozzátette: A hajóraj kész a harcra és bizalommal várhatja az eseményeket. A hajóraj szakadatlanul készülődni fog ellenfelei taktikájának meghiusítására, ami épenséggel nem lehetetlen, jóllehet bizonyos szónokok nagyon is hajlandók előre inni a medve bőrére.

A spanyol-amerikai béke.

Madrid, december 5. A Fabra-ügyvétség jelentése szerint a vörös könyvet mindjárt a békeszerződés aláírása után közzéteszik. Sagasta ezután fölveti a regenskirálynénál a bizalmi kérdést. Ha — ami valószínű — a regenskirályné Sagastát további bizalmáról biztosítja, akkor a cortezt január hetedikére összehívják. A „Liberal” szerint Weyler tábornok bizonyos nyilatkozatai arra mutatnak, hogy Sagasta, Robledo és Weyler között megegyezés van készülöben, amely a békeszerződés aláírása után lép hatályba.

Az anarchisták ellen.

Róma, december 5. Az anarchista konferencia elvben a külföldi anarchista kiszolgáltatása ellen fog nyilatkozni, de energikus intézkedéseket fog tenni az anarchista sajtó ellen.

Deczemberelsején új előfizetés nyitottunk lapunkra:

Előfizetési árak:

1 hónapra	1 frt 20 kr.
3	3 . 50 .
6	7 . — .
1 évre	14 . — .

Kérjük azokat a vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése november végével lejárt, hogy a megújításról idejkorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldése fennakadjon. Most belépő előfizetőinknek is díjtalanul küldjük meg karácsonykor a

KATÁNGHY-NAPTÁRT,

mely gazdag tartalmával és művészi kiállításával értékes meglepetésül fog szolgálni.

Ujonnan belépő előfizetőinknek kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg most folyó nagyhatalú

Szerelem nélkül

czimű regényünk eddig megjelent folytatásait.

Mutatványszámokat készségesen küldünk mind azoknak, kik ez iránt hozzánk fordulnak.

Egyben értesítjük a tisztelt hölgyközönséget, hogy az „Országos Hírlap”-nak ezentul divatlapja is lesz, mely

„FRANCZIA DIVATLAP”

czímen jelenik meg havonként kétszer.

Szolgálatot véllünk tenni lapunk hölgyközönségének azzal, hogy az elképzelhető legelőcsőbb áron olyan divatújság megszerzését tesszük nekik lehetővé, amely minden magyar nyelven eddigelő megjelent hasonló lapot felülmul. A „Francia Divatlap” a női- és gyermekdivat minden ágazatát a legkisebb részletekig menő gondossággal öleli fel és a legpompásabb, Párisban készült színes képekben mutatja be mindazt, amit a jó ízlés és elegancia a divat terén produkál. A „Francia Divatlap”-hoz minden hónapban egy eredeti nagyságu, legutolsó divatu szabásmintát csatolunk, ami olyan újítás, mely kétségtelenül a hölgyközönség legnagyobb meglepedésével fog találkozni, mert ez által hölgyelneket esetleg nagy gondtól és munkától kíméljük meg.

A „Francia Divatlap”-ot W. H. J. A. n. k. kedvelt írónk szerkeszti, nagy gondot helyezve a szépírodalmi részre is.

A „Francia Divatlap” előfizetési ára kizárólag az „Országos Hírlap” előfizetőinek

Egy évre	3 forint,
Fél évre	1 frt 50 kr.,
Negyed évre	75 kr.

Mutatványszámokat ujévig ingyen küldünk mindenkinek, aki az 1899. január 1-től számítható előfizetési díjat már most küldi be hozzánk.

A kiadóhivatal.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— **Bourgeois a t. Házban.** A Brisson-kabinet volt közoktatásügyi minisztere s a francia radikálisok vezére, Bourgeois, tegnap óta Budapestben van s ma ellátogatott a képviselőházba is. Előbb a miniszteri szobában hosszabb ideig beszélgetett báró Bánffy Dezső miniszterelnökkel, majd a folyosóra jött, ahol Dessewffy Arisztid bemutatta neki Berzeviczy Albertet. Bourgeois aztán Berzeviczy Albert kíséretében felment a karzatra, ahol Szemere Attila is meglátogatta és röviden informálta, hogy mi történik a tanácssteremben. Odalent akkor éppen Pulszky Ágost beszélt s ahogy a Bourgeois társaságában volt képviselő, meséli, a volt francia minisztert nagyon érdekelte az obstrukció. Egy kis félreértés azonban megeseit rajta. Ahogy Pulszky Ágost beszédének hatását figyelte, egyszerre megszólalt:

— Ez jól obstruálhat, mert ugyancsak felkavarja a pártokat.

Bourgeois különben Pulszky beszéde után távozott a képviselőházból.

— **Kiss Miklós betegsége.** Nemeskéri Kiss Miklós ezredes, a földművelésügyi államtitkár apja, állandó lakóhelyén, Párisban, súlyos betegségbe esett. Állapota olyan aggasztó, hogy fiát táviratilag hívták betegágyához. Az államtitkár, aki már napok óta van mellette, minden éjszakát átvirraszt vele.

— **Főherczegek a királynál.** Bécsben a király ma különkihalgatáson fogadta Frigyes főherczeget, aki tegnap este Pozsonyból odaérkezett. Rainer főherczeg is ma délelőtt kilencz óraker különkihalgatáson volt ő felségénél.

— **Fáklyásmenet Szilágyi Dezső tiszteletére.**

Csak ma nyitották meg a zavargások miatt bezárt egyetemeket s az ifjuság már ujabb tüntetésen téri a fejét. Fáklyásmenetet akar rendezni Szilágyi Dezső tiszteletére deczember közepén. Az elnök, aki híret vette a dolognak, arra kérte föl az ifjuságot, hogy az ő exponált helyzetére és a jelenlegi politikai állapotra való tekintettel mondjanak le a szárdékukról. Ennek a felszólításnak természetesen szót fogad az ifjuság.

— **Uj oizmzetes püspök.** Hidassy Kornél szombathelyi püspök előrehaladott kora és tartós betegeskedése miatt azt kérte, hogy dr. István Vilmos prépost-kanonokot nevezzék ki segédpüspökké. Ő felsége a püspök jelöltjét elfogadta s a november végén megtartott titkos konzisztóriumban a pápa czimzetes püspökké nevezte ki dr. Istvánt.

— **Dr. Gruby hagyatéka.** Utóbbi időben sokat irtak a lapok dr. Grubyról, a Párisban elhunyt világhírű magyar orvosról, aki többek közt Dumas Sándort és Heinet is kezelte. Gruby agglégény volt s így körülbelül két milliónyi vagyonát, minthogy végrendeletet eddig nem találtak, Magyarországon élő rokonai fogják örökölni. Az örökösök már meg is bízták dr. Káldor Ede budapesti ügyvédet, hogy jogaik érvényesítésére tegye meg a kellő intézkedéseket.

— **Tüntetés a tudományegyetemen.** A tudományegyetemen a szelidebb természetű tüntetés volt. Ciocanu János, az egyetem román tanszékeinek a nyáron kinevezett tanára ma tartotta első előadását. A hallgatóknak az a része, mely még csak kevéssé járatos a román grammatikában, türelmetlenül hallgatta Ciocanu román magyarázatait. Néhányan közbe is kiáltottak, mások eltávoztak és hírül vitték a dolgot az egyetem kapujában álldogáló kollégáknak. Akadtak többben, akik tüntetés akartak rendezni a tanár ellen, a többség azonban a közelmúlt eseményein okulva, elleneztek a tüntetést, ami aztán el is maradt.

— **Háromszázezerforintos adomány.** Tintner bécsi nyomdatulajdonos tegnap az ötödik kerületi előjáróságnak ezer, a hatodik kerületinek pedig ötszáz forintot küldött s mind a két helyen bejelentette, hogy a kerület szegényeinek másfélszázezer forintot küld még. A százötvenezerforintos adományt azonban nemcsak ennek a két, hanem mind a tizenkilencz kerület előjáróságának is megígérte, ami összevéve majd három millió forint volna. A dolog feltűnt a hatóságnak, mivel Tintnernek nincs ennyi vagyona, s rögtön híre is járt, hogy Tintner nem annyira bőkezű, mint inkább elmebeteg adakozó. A föltevést némileg az is igazolta, hogy Tintner eltűnt házulról és sehol sem találják. A család azonban ma bejelentette, hogy Tintner elméje ép és az ígérést is beváltja, de nem tizenkilencz, hanem csak két kerületben.

— **Bismarck emlékiratai.** A német lapok hátsábkon ismertetik most a vaskanczellár „Gedanken und Erinnerungen” czim alatt kiadott emlékiratait, melyeket a német olvasóközönség nagy érdeklődéssel olvas. Ezek a visszaemlékezések nagyobb részt pusztán nemzeti, sőt helyi vonatkozásúak, melyek ránk nézve kevéssé érdekesek. De bizonyára olvasóinkat is érdekelni fogja, hogy ez emlékiratok miként jöttek létre. A „Leipziger Tageblatt” erről a következőket írja: Bucher Lothár az érdem, hogy a vaskanczellárt rábirta visszaemlékezéseinek összegyűjtésére, és hogy ezt a munkát elkészítette. A herczeg nem igen szerette a tintával járó „tisztátalan munkát”, és igen bajos lett volna őt rábírnai arra, hogy visszaemlékezéseit rendszeresen följegyezze. Más módot kellett tehát az összegyűjtésre kieszeln. Bismarck herczeg igen közlékeny természetű volt és ugy ebed után gyakran fölirta vendégei előtt visszaemlékezései gazdag kincsesházát és egyszerűs mind politikai nézeteit is kifejtette ilyenkor. Bucher már most arra törekedett, hogy a herczeg visszaemlékezéseit és gondolatait

bizonyos kronológiai sorrendben csalogassa ki belőle, és ezeket a spontán nyilatkozatokat a gyorsírók fűgő önjával megrögzítette. Csak hogy ez nem ment olyan könnyen. Bismarck nem szerette, ha gondolatmenetéből kizavarták és a multból gyakran a jelenkor eseményeire tért át; a herceg még elbocsátatása után is teljes lélekkel a jelenben élt. Bucher oly módon csinálta jegyzeteit, hogy már előre bizonyos fejezetes beosztást készített, és a herceg által előadottakat aztán a megfelelő fejezethez csatolta. Mikor az óriási anyag együtt volt már, azt a régi fejezet alatt összefüggő kerekded egészszé állította össze, és ebben már maga a herceg is kezére járt. A herceg Bucher munkáját, ahol azt szükségesnek tartotta, diktálás útján kiegészítette, s aztán sajátkezűleg korrigálta. Ezt a munkát nagy buzgalommal végezte, amit a számos stílusbeli javítás és a gyakran egész oldalakra terjedő pótlások is bizonyítanak, melyeket Bismarck írónnal írva az egyes fejezetekhez csatolt.

A mű 1893-ban lényeges részeiben elkészült. A súlyos betegség, mely ez év nyarán a vaskanczellárt Kissingenben ágyba döntötte, Buchert arra indította, hogy a művet nyomdába adja. De a herceg még nem találta érettnek a nyomdafestékre és így a széles margóval ellátott kefényomatok új kézirat gyanánt szolgáltak. A herceg nem akart senkit sem szándékosan megbántani, amiért is az emberek és események megítélésében nagyon óvatosan kívánta megválogatni kifejezéseit, hogy senkivel szemben se legyen igazságtalan.

— Két elmebeteg. Temesvároft Mihajlovits Gyula pénzügyi tisztviselő ma délután az utcán ideges rohamba esett és kényszerzubbonyba kellett öltöztetni. Bevitték az elme-kórházba. — Lugoson is történt ma hasonló eset. Guranyi királyi főmérnökön tört ki az elmebaj. A szerencsétlen az utcán kezdett veltőzni s csak nagy hajjal vihették be a kórházba. Fiatal házas, néhány hónapja, hogy megnősült.

— A köztársaság gyémántja. Párisból jelentik, hogy ott Carnot elnök nemrég meghalt özvegyének ékszereit szombaton árverés útján el fogják adni. A befolyó összeget a nemesszívű elnöknek végrendelete szerint munkásemberek szűkölködő özvegyei és árvaik közt fogják szétosztani. Sadi Carnot özvegyének nem sok ékszere volt; mindössze egy pár remekművű nagy brillians-bouton és egy kétsoros rivier (diadémszerű fejk) maradt utána, amely harminez, lánczsal egybefűzött gyönyörű brilliansból állt. Ezek voltak azok az ékszerek, melyeket monsieur és madame Carnot okvetlenül szükségeseknek tartottak arra, hogy ünnepélyes alkalmakkor a köztársaságot méltóképen képviselhessék. Ezek az ékszerek igen nagyértékűek és Carnoték vagyoni viszonyait tekintve, valószínűsége volt azok megvétele, mikor Sadi Carnot az elnöki széket elfoglalta. Ama hat elnök között, ki a harmadik köztársaság főnállása óta az Elysée-ben lakott, Carnot asszonynak voltak a legszerényebb ékszerei. Az első elnöknek Thiers asszonynak sem volt valami nagy zabásu ékszer-készlete, mindössze néhány értékes darab volt köztük, amilyen akár melyik gazdagabb polgárasszonynak is van. Az első elnöknek nagyon takarékos volt és nővérével, Dosue kisasszonnyal együtt gyakran maga ment kosárral a karján bevásárolni. Az ő házában nem igen tartották megengedhetőnek, hogy nagyobb összegeket adjanak ki élettelen kövekre. Mindazonáltal az elnöknek csaknem a legfényesebb ékszerek brókába juthatott volna, ha az események más-ként nem hozták magukkal. Mikor ugyanis Napoléon III. perzsa sah a német-francia háború után Párisba készült, kincstárának legnagyobb, legszebb tűző gyémántjából készült riviert vitt magával az elnöknek számára. Mire azonban Párisba ért, Thiers asszony helyét az Elyséeben már MacMahon neje foglalta el, és így ő kapta meg a sah ajándékát. MacMahon asszony minden ünnepélyes alkalomkor ezt a pazar fényű ékszer viselte. Kétszáz menyének, a fiatal Chartres hercegnének adta nászajándokul. Madame Grévynek aránylag csekélyebb értékű gyémántja voltak: mindössze néhány drágább fajta szobor, egy szép rivier és

néhány gyűrű. A hat elnök között legszebb gyémántjai Casimir-Périer asszonynak voltak. Drága, művészi kivitelű családi ékszerek voltak ezek, melyeket azonban férje rövid elnöksége alatt alig mutogathatott meg a világnak. A mostani elnöknek, Faure asszonynak is gyönyörű ékszerei vannak, amelyekkel bizonyára nem vall szégyent az Elysée estélyein.

— Halálozás. Losonczy Nagy Vincze volt szinigazgató, országos tejgazdasági felügyelőt tegnap Polgárdiban szívzélhűdés érte s meghalt. Holttestét holnap Budapestre hozzák és a kerepesi temető halottas-házában teszik ravatalra. A temetés szerdán délután három óraker lesz. A földmívelési miniszter tiszviselői-kara gyászjelentést adott ki és a temetésről a földmívelésügyi miniszter gondoskodik. A miniszterium palotájára kintűtek a gyászlobogót.

— Öngyilkosságok. Gerberics Lajos utász-örmeister ma Szegeden szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka az volt, hogy menyasszonyáról, ki Budapesten lakik, rossz híreket kapott. Ugyancsak öngyilkos lett Jendracsik Jakab iglói lakos is, ki feleségével összeveszett és e fölött való bánatában a Kassa felől jövő személyvonat elé vetette magát. Borzasztóan megcsontított holttestére csak fél nappal később akadtak rá.

— A prémgalléros hölgy. Elégáns tolvajt fogott el tegnap a rendőség. Özvegy Ehrlich Lipótnénak hívják s már vagy huszszor volt. különböző csalások és lopások miatt büntetve. Tegnap a dohány-utcai zsidótemplomban egy esküvő alkalmával próbált ismét szerencsét régi mesterségével. Kell Vilmosné zsebéből lopta ki a tárczáját, amit azonban egy közelében álló detektív észrevett. Rög-tön bekísértette a főkapitányságra a sühögő selyemruhába öltözött hölgyet, aki a legnagyobb indignációval utasította vissza az ellene emelt vádat. De hasztalan volt tagadása, mert a rendőrségnél csakhamar felismerték és ráolvasták a bűnök és büntetések hosszú lajstromát. Kihallgatása után átkísérték az ügyészség börtönébe.

— Leégett gyár. Berlinből táviratozza tudósítónk: Mint a „Post“-nak jelentik Vlnából, (Orosz-Lengyelország) a „Block“-féle harisnyaáru-gyárban ma tűz ütött ki. A munkások kénytelenek voltak a második emelet ablakaiból kiugrani. Tizenöt munkásnő szörnyethalt és ötven súlyosan megsebesült.

— Aki Koritovszkyt elfogta. Tóth Józsefnek, a Predeal-szálló portásának érdeme, hogy Koritovszky Szaniszló a rendőség kezeibe került. Ezt az érdemét olyan módon jutalmazta meg a fogadó tulajdonosa, amely legalább is különös. A derék embert ugyanis egyszerűen elcsapta állásából. Miféle szálló lehet az, amelyben büntül rójak föl egy alkalmazottnak, hogy a rendőség kezére juttat valakit, aki megérett a börtönre? Tóth József állás és kenyér nélkül maradt családjával és nagyon kéri a közönséget, szerezzen neki valami megfelelő szolgálót. Címe: VII., Óvoda-utca 37.

— Öngyilkos hivatalnok. Klein József szegedi születésű magánhivatalnok ma reggel bécsi-utcai lakásán öngyilkossági szándékból szájába lőtt és nyomban meghalt. Tettének oka állítólag az volt, hogy menyasszonya visszaküldte jeggyűrűjét, mert időközben egy más fiatal emberbe lett szerelmes. Holttestét a bonczoló-intézetbe vitték.

— A Posner-féle múltidéző naptár, melyek kintő beosztásuknál és szabatos, izléses kivitelükkel fogva a legnagyobb kedveltségnek örvendenek, elanynyira, hogy alig van irászat, amelyről hiányoznának, már megjelennek s minden jobb papírkereskedésben kaphatók. E naptárak némelyike már 29. évi folyamába lép; árak: Heti előjegyzési naptár 75 krajczár, napi jegyzék 75 krajczár. Szabadalmazott boudoir-naptár börtönzárban 75 krajczár. Szabadalmazott boudoir-naptár angol vászonban 1 forint. Szabadalmazott irodai napló előjegyzési naptárral 1 forint 50 krajczár. Magyar általános fal naptár (nagy) 50 krajczár. Magyar általános fal naptár (közép) 35 krajczár. Kodolányi gazdasági könyvviteli naptár 1 forint 50 krajczár. Igen díszes tárczanaptárak 20 krajczártól 1 forintig.

— Eredeti Mikulások Kertész Tódornál.

— T. olvasóink figyelmét felhívjuk Serényi elsőrangú órák és ékszerész cég hirdetésére.

— Polgár Sándor egyetemi gyak. kötszerész du-san felszerelt raktárban Budapest, Erzsébet-körút 50, a legkiválóbb minőségben kaphatók mindazok az orvosi, sebészeti és betegápolási tárgyak valamint testi egészségünk védelmére szolgáló óvszerek, melyeket a modern orvosi tudomány előír.

Naplrend.

Naptár: Kedd, december 6. — Római katolikus: Miklós pk. — Protestáns: Miklós. — Görög-orosz (november 24.) Kelemen. — Zsidó: Kislev 22. — Nap két: reggel 7 óra 18 perczkor, nyugszik: délután 3 óra 52 perczkor. — Hold két: éjjel 12 óra 05 perczkor, nyugszik: délután 12 óra 05 perczkor.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 4 óráig.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Nemzeti muzeum: Régiségtár, nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparsarokban nyitva d. e. 9-től d. u. 4-ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. körület, Oszlop-utca) nyitva hétköznapokon délelőtt 10—1 óráig.

A Múcsarnok téli kiállításának tárlata nyitva délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Az egyetemi fűvészkert (Üllői-ut) nyitva reggel 8-tól este 5-ig.

Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

Az új országház kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

A „Hódoló díszfelvonulás“, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 1/25 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-jegy 30 krajczár.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Sauer Emil. Multkori „egyellen“ hangverseny után „utolsó“ hangversenyét rendezte ma Sauer Emil. Zenészkörökben ugyan azt beszéltek, hogy nem lesz még ez a második hangverseny, mert Sauer már a mult alkalommal állítólag összezördült a Rózsayölgyi czéggel. Ugy látszik azonban, hogy mégis békésen elintézték a dolgot, mert Sauer ma is megjelent a Vigadóban, ma is nagy virtuozsággal játszotta el másorát és a közönség, jelentékenyen megfogva bár, (egész sorok maradtak üresen) ma is lelkesen ünnepelte. Többek közt a Schubert-Liszt-féle Vándor-ábrándot is előadta amelyet Busonitól hallottunk a minap. A második tételt igen melodiusnak játszotta el, pianoi csodálatosan finomak voltak, de a Busoni előadása egyöntetűbb, több benne a mélység és a méltóság. A műsor egyes pontjai után a közönség sűrű tapsaira Sauer újból leült a zongorához és műsoron kívül előbb egy Chopin-etude-öt, a hangverseny végén pedig a Tannhauser-nyitányt játszotta el. Nekünk az ilyen erőmutatványok nincsenek egészen inyünkre; sokkal értékesebb elemeket találunk a Chopin apróságainak vagy a Mendelssohn-Liszt-féle dálnak („Auf Flügeln des Gesanges“) tolmácsolásában. A közönség azonban az „Echo de Vienne“, e brillians keringő után, amely különben Sauernek egyetlen sikerült kompozíciója, a székekre felugrálva, lelkesen tüntetett. Ebben az ugrásban pedig benne van az a bizonyos lépés, amely a fenséges után következik.

* Az első lépés. A pozsonyi színészet magyarosodása felé már megtették az első lépést. Mint tudósítónk táviratozza, Pozsony városa most színházára úgy hirdet pályázatot, hogy vagy egy igazgatónak adja herbe a színházat, aki magyar és német előadásokat rendez, vagy pedig külön magyar és külön német társulatnak. Amennyiben két társulatnak adnák a színházat, Bugel bizottsági tag indítványára elhatározták, hogy a magyarok kapják meg a jobb saizont.

* A nagybányaiak kiállítása. A nagybányai festő-telep az idén szokatlanul sokáig maradt együtt. A Hollósy-iskola ugyan már ősszel visszatért Münchenbe, de Csók, Ferenczy, Grünwald, Glatz, Faragó, Nyilassy, Horthy és Thorma: csak most tértek vissza a fővárosba, hogy hozzáállásnak téli kiállításuk rendezéséhez. Ugy mint tavaly, az idén is a régi Múcsarnok helyiségeiben állítanak ki a nagybányai festőművészek és a Hollósy-iskola tagjai. A kiállítás, mely mintegy százötven festményt fog tartalmazni, december tizenhetedikén nyílik meg a nagyközönség számára.

* **Hegyesi Mari Esztergomban.** Hegyesi Mari, a Nemzeti Színház művésznője, három estén át vendégszerepelt Havy Lajos színtársulatánál, Esztergomban. A művésznő „A kaméliás hölgy”-ben, „A cigány”-ban és „A lowoodi árvá”-ban lépett fel. Az orchesterből habárkoszort és ötvennél több bokrotát nyújtottak fel neki.

* **Vásárlások a téli kiállításán.** A december elsején megnyílt téli kiállításán, valamint a karácsonyi tárlaton eddig a következő művek keltek el:

1. Báró Mednyánszky László: „Alkony”, olajfestmény; vevője Wampetics Ferencz.
2. Báró Mednyánszky László: „Holdvilág”, olajfestmény; vevője Wampetics Ferencz.
3. Szilányi Lajos: „Őzi tájkép”, olajfestmény; vevője Szmeccsányi Pál püspök, társulati nyaró tag.
4. Kaufmann Izidor: „Faltanulmány”, olajfestmény; vevője ifjabb Sváb Sándor.
5. Róna József: „Zenekeze”, bronz szobormű; vevője Polnay Pál, társulati nyaró tag.
6. Ujváry Ignác: „Reggel”, olajfestmény; vevője N. N.
7. Ujváry Ignác: „Őzi reggel”, olajfestmény; vevője Orosdy Fülöp.
8. Ujváry Ignác: „Szeptemberi estalkony”, olajfestmény; vevője dr. Kohner Adolf.
9. Olgay Ferencz: „Magány”, olajfestmény; vevője: Orosdy Fülöp.
10. Szilányi Lajos: „Holdvilágos est”, olajfestmény; vevője: dr. Kohner Adolf.
11. Olgay Ferencz: „Dévény”, olajfestmény; vevője: gróf Andrássy Tivadár.
12. Szilányi Lajos: „Tájkép”, olajfestmény; vevője: gróf Andrássy Tivadár.
13. Koszkol Jenő: „Halászbarkák”, vízfestmény; vevője: N. N.
14. Veress Zoltán: „Tanulmányfej”, olajfestmény; vevője: gróf Szapáry Géza.
15. Csordák Lajos: „Eszényi zombékos”, olajfestmény; vevője: Bauer Antal.
16. Telepy Károly: „Est a hegyek közt”, olajfestmény; vevője: Bauer Antal.
17. Kubányi Lajos: „Lókereskedő”, olajfestmény; (a karácsonyi kiállításból) vevője: Bauer Antal.
18. Mihalik Dániel: „Téli tájkép”, olajfestmény; vevője: gróf Andrássy Gyula.
19. Tornai Gyula: „Dal a szerelemről”, olajfestmény; vevője: N. N.
20. Strobl Zsófia: „Csirkék”, olajfestmény (a karácsonyi tárlatból); vevője: Haussmann G.
21. Háy Gyula: „Müllatt”, vízfestmény (a karácsonyi kiállításból) vevője: Ambrozovics Béla.
22. Háy Gyula: „Slatina fürdő (Abbazia)”, vízfestmény (a karácsonyi tárlatból); vevője: Ambrozovics Béla.
23. Háy Gyula: „Velencei csatorna”, vízfestmény (a karácsonyi kiállításból), vevője: Ambrozovics Béla.
24. Telepy Károly: „Sifók előtt”, olajfestmény; vevője: Bauer Antal.
25. Olgay Ferencz: „Borns idő”, olajfestmény; vevője: gróf Andrássy Sándor.
26. Innocent Ferencz: „Vasárnap reggel”, olajfestmény; vevője: Schwarcz Ferencz.
27. Innocent Ferencz: „Tanulmányfő”, olajfestmény; vevője: Schwarcz Ferencz.

Az eddig történt vásárlások összege 10,750 forintot tesz ki, amely összegből 1700 forintot a társulat pénztára fizet ki az illető művészeknek.

* **Művész-estély.** A IV. kerületi társaskör december tizedikén, szombaton, esti fél kilenc órákor saját helyiségében, a „Sas” és „Társaskör” földszinti dísztermében művész-estélyt rendez. Az estélyen Beck Vilmosné, Kertész Ella, Kuliffay Izabella, Payer Margit, Beck Vilmos, Szikla Adolf karmester és Ziegenheim József működnek közre.

A pénzügyi tiszviselők egyesülete 14-én saját helyiségében hangversenyt rendez, melyen Jászai Mari, Hegyi Aranka, Z. Bárdy Gabi, Thoman István, Gál Gyula és Takács Mihály fognak közreműködni. A hangverseny után táncz lesz.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **Pályázat lyrai költeményre.** A Petőfi-társaság közhírré teszi, hogy a gróf Vigyázó-alapból lyrai költeményre kitűzött pályázat határideje e hónap utolsó napján jár le.

Egyházpolitika és nyelvkonfliktus.

(Az akadémia ülése.)

A tudományos akadémia második osztálya ma délután öt órákor Pauler Gyula elnöklése alatt ülést tartott, amelynek napirendjére két érdekes felolvasás volt kitűzve. Az egyházpolitikai törvények hatását a statisztika világításában mutatta be Jekelfalussy József, míg Ballagi Aladár folytatta multkorai támadását a Nyelvtörténeti Szótár ellen. A minap azt gyűjtötte össze, ami a szótárban nincs meg, ma afölött gyakorolt éles kritikát, ami benne van.

(Jekelfalussy József tanulmánya.)

Jekelfalussy József, az országos statisztikai hivatal igazgatója, az egyházpolitikai törvények hatásáról értekezett. Előrebocsátván, hogy a tudomány a gyakorlati élet jelenségeit tárgyilagosan köteles megítélni, elmondta, hogy statisztikai szempontból különösen a következő kérdéseket kutatta:

1. A katolikusoknál, a házasság eddig felbonthatatlan lévén, az új törvények óta szaporodtak-e az elválások?

2. Általában, az egyházpolitikai törvények támasztottak-e vallási közömbösséget?

Az egyházpolitikai törvények ellenzői annak idejében a jövőre nézve igenlően válaszoltak e két kérdésre. Az előadó pontos számadatai ellenben a két kérdésre következőképp válaszolnak.

Az 1895. év első kilencz hónapjában a bíróságok 1145 válást mondtak ki. Az utolsó három hónapban (tehát az új törvények életbeléptetése után) már csak 186-ot. 1896-ban azután 387-et és 1897-ben 673-at. Ez adatok szerint a polgári házassági jog uralma alatt félakkora számuk sincs a válásoknak, mint azelőtt volt. A házasság kötelékét tehát nem lazította az új rend.

A hitbeli közömbösség veszedelmére nézve kiderült, hogy 1896-ban 3990-en, 1897-ben 4935-en, összesen hát 8925-en léptek ki felekezeteikből, de azok is részint visszaléptek már, részint ép vallási rajongásból lettek felekezetenküliekké. (Nazarénusokká, baptistákká lettek.) Jellemző, hogy ezek között az ezrek között alig van városi lakos. Ép a vallási szempontból leglányhábbnak tartott városi osztály nem hagyja el hitét. Másrészt az egyházi házasság kötéseinek száma is vallási szempontból megnyugtató. Ahol vallásbeli akadály (cultus disparitatis vagy különböző keresztény felekezethez tartozás) nem volt, ott a polgári házasság megkötése után egyházi áldást is kért a római katolikusoknál 98,9, az unitáriusoknál 98,6, a reformátusoknál 98,2, a görög-katolikusoknál 97,4, az ágostiaknál 93,5 és a görög-keletieknél 90 százalék házasul.

A zsidóknál azonban 65,1 százalék kötött csak egyházi házasságot. Az előadó azonban ebből sem a vallásos szellem hanyatlását következteti, hanem azzal magyarázza, hogy az új törvények óta az izraelita anyakönyveket sok helyen használták, emellett az argumentálás mellett szól az is, hogy a zsidóknál az új törvény óta a születéseknek is csak 55 százaléka van bevezetve az egyházi anyakönyvekbe.

Keresztény-zsidó házasság az 1895. év utolsó negyedében volt 270; 1896-ban 533 (mert akkoriban sok régi ilyen viszonyt siettek törvényesíteni), 1897-ben már csak 354 ilyen házasságot kötöttek; ez tartható hát a normális számnak. A gyermekek vallására nézve létrejött az egész idő alatt 246 keresztény fél javára, és 39 az izraelita fél javára. Ez hát a keresztény vallás tőrfoglalásának jele. Ezzel mutat az is, hogy 1896-ban 220, 1897-ben pedig 261 zsidó lett keresztény, míg keresztényből zsidóvá 1896-ban lett 123, 1897-ben 83; de ez utóbbiak sem valóságos áttérések, mert köztük legtöbb olyan kereszténynek áttérése volt, aki már azelőtt zsidó volt s az új törvény alapján most csak visszatért a zsidó vallásra.

Ezekből a jelenségekből — ugymond tanulságos fejtegetései végén a felolvasó — azt következteti, hogy a vallásos élet intenzitása és a házassági kapocs ereje az egyházpolitikai törvények óta inkább nyert, mint vesztett. Különösen — mint a vegyes házasságoknál a gyermekek vallására nézve történt megegyezések mutatják — ép a katolikus egyház javára történtek változások.

(Ballagi támadása.)

Ballagi Aladár ült ezután a felolvasó asztalhoz és folytatta a Szarvas-Simonyi-féle Nyelvtörténeti Szótár kritikájának ismertetését.

Ballagi azon kezdte kivonatolva előadott értekezését, hogy ő csak az adatok szövege, melyek segítségével nem pusztán csak kimutatja a szótárban előforduló tömérdek hibát és tévedést, hanem egyszersmind kivétel nélkül

mindenkit rektifikálja is. Ugy hogy bírálata nem negatív jellegű, hanem merő pozitívum.

A felolvasó szerint a szótár szerkesztői csak mindennapi jelentését ismerik a szónak. Ezeket aztán bőven magyarázzák, de az egyes szavak specifikus, művelődéstörténeti jelentőségéről semmi fogalmuk nincs.

Igy pusztán az a szóny szóra nem kevesebb, mint ötven példát hoznak fel a szerkesztők; de nem ismerik a szép szóny, mely római — ókeresztény képzet és a Diana és Herodiasz tiszteletére éjjelenként összegyűlő boszorkányokat jelent. Igy bizonyítja ezt Bornemisza XVI. századbéli prédikátor és az 1747-iki boszorkányper.

A bakót csak mint hóhért ismerik, de nem tudják, hogy az dobütőt, dobverőt is jelentett és kölcsönszó az olasz bacchióból.

Czompó csak mint hal szerepel, pedig vicze-bábat is jelentett és ma is élő szó.

Igy folytatta a felolvasó a szótár magyarázatainak kritikáját, sorra menve azokon a szavakon, ahol a magyarázat hibás vagy hiányos.

Például a királyról csak annyit tud a szótár, hogy annyi mint rex, König. De nem ismeri a méhek királyát, a kigyók királyát, az érczek királyát, (Kecskeméti ötvöskönyve: regulus, König, Metall-König) a királyt a kártyában. Nem tudják, hogy a király a régi nyelvben annyit is jelentett mint kutyapásztor, németül: Schundkönig. Továbbá átvitt értelemben annyit is jelentett, hogy ur, például az indulatokon. Nem ismerik továbbá a szó érdekes összetételeit: kakas-király, Makkos-király, főkirály (archirex), hering-király (tejeshering); sőt még a híres pünkösdi-királyt sem ismerik. Ezután áttért a felolvasó azokra a szavakra, melyeket a szótár szerkesztői megkérdőjeleztek és magyarázni iparkodtak — de rosszul magyaráztak.

Igy a csörsz szót eleinte csösznek, majd legutoljára a „Nyelvtör”-ben lelkipásztornak magyarázták. Pedig e szó megfejtése egy XVII. századbeli írónknál még van adva, ekkép: „... az s varcz per contractionem csörsz feketét jegyez.” Tehát csörsz annyi, mint fekete és Heltai Gáspár csörsz ökre annyi, mint fekete ökr és nem — lelkipásztor.

Gyentel. Ezt így magyarázza a szótár: Gyentel: (insecto propollo; jagén.) A tigris keményen gyentelték. (Gvadányi egyik versében.) — Ha megnézzük Gvadányit, ott e sorokat találjuk:

„Tigris a Dafnéval épen nem kiméltél,
Mokogott a földön, keményen gyentelték.”

Vagyis a Tigris és Dafne nevű agarak gyűrtek, földre teperték a rókát. Így lett az agarszóból a szótárban tigris-vadászat. Gyentel különben annyit tesz, mint gyümöszöl, gyomroz.

Passamata. Ezt a szótár szerkesztői paksamétának magyarázzák. Ballagi kimutatja, hogy ez tulajdonképpen a híres Passamezzo-táncz, amely szoros kapcsolatban van a mi palotásunkkal és annak zenéjével. A lassu magyar a XVII. században passamezzoongaro név alatt volt ismeretes.

A szabadságnak legközönségesebb jelentéseit említi fel a szótár. De arról mit sem tud, hogy az Debreczenben vásárt is jelentett.

Szarvas. A szótár szerint: 1. gahórt, 2. gross, 3. Hirsch. De nem tudja a szótár, hogy annyit is tesz, mint kifli.

Udvárbíró a szótár szerint csak Hofmeister. Holott előfordul a judex curiae vagyis nádor-jelentésben is.

Ballagi ezután azokat a szavakat mutatta be, amelyek szinte valóságos Lejter Jakabidák,

Az angyalbőr, szerintük: nadrag. Persze forrásukban azt olvasván, hogy a „katona angyalbőrnek nevezi a pantaillót” — a pantallót, mely összegöngyölgetett köpönyeget jelent, összelevesztették a pantaillóval és így lett az angyalbőrből nadrag.

Agalscsin szó, a szótár szerint: genus calceamenti, Schub-Gattung, tehát valami

kalucni-féle. Holott a galacsin a nép nyelvén hol pilula (pirula), hol meg golyóbis.

Könyv-sokadalom a szótár szerint Buchhandlung, holott tulajdonképen Büchermarkt, könyv-vásárt jelent.

A rárót, mely régi nyelvünkben sólymót jelent, a szótár kócsagnak teszi meg, tehát oly madárnak, amelyre épen sólyommal, ráróval szoktak vadászni.

Üvegtányért Glastellernek fordítja a szótár, amiből kitűnik, hogy olyan tányérnak gondolták a szerkesztők, melyről talán ettek is. Holott ez a szó a régi világban használt ablak-karika, Fensterscheibe.

Ballagi felolvasása több mint másfél órát vett igénybe.

Az ülés nyolcz óra után ért véget.

FŐVÁROS.

(Az iskolák megnyitása.) A vörheny a múlt hónap utolsó és e hónap első napjaiban annyira csökkent, hogy most átlag csak öt meghetegedés esik egy napra, a kanyaró is annyira alászállott, hogy e hónap 4-én a főváros összes kerületeiben csak 47 eset fordult elő, míg a múlt hónapban a kanyaró esetek napi száma 140—160 között ingadozott. Tekintettel erre, valamint arra a körülményre, hogy a bezárt iskolahelyiségeket szabályszerűen fertőtlenítték, illetőleg meszelték és surólták: dr. Schermann Adolf tisztii főorvos ma előterjesztést tett a polgármesternek, hogy az összes óvodákat és elemi iskolákat e hónap 7-én nyissák meg újra.

A költségvetés.

(A közgyűlés harmadik napja.)

A köztörvényhatósági bizottság harmadszor ült ma össze, hogy a költségvetést tárgyalja és ma sem fejezte be még az általános vitát sem.

Heten szólottak, több-kevesebb alapos-sággal, s ugyanennyi maradt a holnapi ülésre.

Egy kis ügyrendi felszólalással indult meg a vita. Kasics Péter kifogásolta a közgyűlés folytatásának mára történt halasztását, mert ez szerinte szabálytalan. Ha a folytatás közgyűlést két-három napos szünetekkel szakgatják meg, eltarthat addig, ameddig némelyeknek épen telszik s ez alatt az idő alatt a bizottsági tagok nem élhetnek interpellációs jogukkal. Holott in petto most is volna egy interpellációja.

Márkus József főpolgármester, elnök felvilágosítja, hogy a tanácskozás folytatásának mára való halasztása a közgyűlés előzetes jóváhagyásával történt. Erre aztán át is térnek a költségvetésre.

Mátyus Arisztid válaszolja a főváros huszonöt-éves történetét a különösen azokat a viszonyokat, amelyek az alkotmányos idők kezdetén Pesten és Budán uralkodtak, amikor sem anyagi, sem szellemi tőke nem volt.

— Sőt nem volt semmi. Pest se volt, Buda se volt, szellem se volt, csak Mátyus volt! — kedélyeskednek az utolsó padokban.

De az öt nem alterálja, s áttér a partikuláris ellen intézett támadásokra. Igazságtalan és méltánytalan dolgok ezek. A sokat hánytorgatott budai új parkra és a vígadóra is nagy szükség volt már. Helyesli a progresszív megadóztatás eszméjét s a költségvetést és az új adójavaslatokat is elfogadja.

Palotai Rezső az iskolaadót elfogadja, de úgy, hogy mindenki fizesse, aki Budapesten lakik, ha máshol fixeti is az állami adóját. Enélkül a feltétel nélkül az ötszázalékos új adóról szóló javaslatához nem járulhat hozzá. A szódavíz megadóztatását nem fogadja el és ellenzi a többi új adószaporítást is.

Dr. Friedmann Bernát nem a budgetet kifogásolja, hanem magát a közgyűlést, amely most takarékoskodni akar, évközben pedig minden megfontolás nélkül szavazza meg a nagyobb-nagyobb összegű kiadásokat. Most itt van a köztörvényhatóság legnagyobb része, évközben pedig távollétükkel tündökölnék kevés kivétellel valamennyien. Az új adójavaslatokat mind visszaveti. Tessék az iskola-adót a nevén nevezni, úgy, hogy közszéki-adó. A közszéki-adó alá azonban az állami tisztviselők nem vonhatók, amint ezt az adójavaslat proponálja, mert ezt egész sereg törvény tiltja. A többi adót sem fogadhatja el. Még az iskolaadóban felfedeznek valami logikát: fixessen mindenki, az is,

akinek nincs gyermeke. De micsoda logika, micsoda igazság van abban, hogy aki szódavízet iszik és biciklin jár, az nagyobb közterhet viseljen, mint aki lovagol és pezsgővel él!

Privaldszky Sándor számításokat tett és arra jött, hogy fél Magyarországot fűthetnek azon a pénzen, amit a főváros évenként erre a célra fordít. A személyzeti kiadás pedig valóságos pazarlás. Egész légió aapidijas, de nemcsak egy, hanem négy, öt, nyolcz, tíz forinttal. Az új adójavaslatokat nem fogadja el.

Dr. Grósz Sándor főképen a gazdálkodás ellenőrzésének a módját kifogásolja. Tudja ugyan, hogy ezen nehéz segíteni, mert noha a bizottsági tagoknak joga, sőt kötelessége volna az észlelt rendellenességeket bejelenteni, ez igen nem történik meg, mert a magyar ember tartózkodik a denuncziálásnak még a látszatától is. Szeretné, ha a polgármester, innen, a közgyűlési terem emelvényéről kérné föl a bizottsági tagokat, hogy jelentsek be a tapasztalt hibákat, visszaéléseket. A tervezett adók közül ellenzi, különösen egészségügyi szempontokból, a szódavíz megadóztatását, a többi elfogadja.

Wolfner József négy éve tagja a köztörvényhatóságnak, négy év óta ugyanazokat a panaszokat hallja a költségvetés tárgyalásánál. Alaposan nem foglalkozik egyetlen forum sem a költségvetéssel, csak egyes szempontokból itélnek, általánosságban, a maga egészében senki sem vizsgálta, senki sem éri a budget összeállítását. Válaszszon a közgyűlés négy-öt tagu bizottságot, jelöljön ki a polgármester egy tisztviselőt, aki a bizottsággal együtt vizsgálja meg — ha kell egész esztendői munkával — a költségvetést. Az adójavaslatokat addig sügeszsek fel. Ha már a közjövődelmek szaporításáról van szó, figyelmébe ajánlaná az illetékes köröknek a vízfogyasztás és a közúti vasutak révén befolyó jövedelmek fokozható voltát is.

Dezsényi József azt látja, hogy a befolyásos bizottsági tagok kartellt kötöttek s tőlük nem lehet előmozdítani semmiféle ügyet, csak az olyasmit, mint a Wesselényi-utca szabályozása. Az új adókat nem szavazza meg.

Heltai Ferencz személyes kérdésben szólalt fel. Amikor Dezsényi a Wesselényi-utca megnyitását említette, úgy, mint amelybe az érdek is belejátszik, hallotta, hogy Kasics Péter félhangon azt a megjegyzést tette: „Így történt az Oszlop-utczával is.” Minthogy pedig az Oszlop-utczában a bizottsági tagok közül csak ő és Ziperovszky Károly lakik, magára kellett vennie a czélzást. Fölkéri ennelfogva Kasicot, hogy nyilatkozzék.

Kasics Péter kijelenti, hogy a sértés nem volt szándéka; ő csak befolyásolásra czélzott, melylyel keresztülvitték a többek közt az Oszlop-utca szabályozását is.

— Én pedig kijelentem, hogy ha befolyásról lehet szó, akkor Kasics Péter is használja — felel vissza Heltai.

— Méltóságos elnök ur — pattan fel Kasics — ezt a kifejezést tessék visszavonadni.

Márkus József főpolgármester int Heltainak, az vissza int: nem.

— Akkor Heltai bizottsági tag urat rendre-utasítom.

— Én pedig majd más úton szerzek elégtételt — kiáltja Kasics.

— Eljen, eljen! — hangzik fel az ellenzéki oldalról és a főpolgármester a tárgyalás folytatását holnap délutánra halasztja.

VIDÉK.

(Képviselőválasztás Zágrábban.) Zágráhból jelentük, hogy az ottani harmadik kerületben a mai választásnál Rubetic Flórián kanonokot, az egyesült ellenzék jelöltjét választották meg.

(Az obstrukció ellen.) Pozsony városa köztörvényhatósági bizottsága ma tárgyalta az obstrukció ellen tervezett feliratot és levette azt a napirendről, mivel nem akar a törvényhozás ügyeibe avatkozni. Komárommegye közgyűlése is ma foglalkozott a dologgal és egyhangulag elfogadta a felirat tervét.

(Erzsébet királyné emléke Vácson.) Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tudvalevőleg lelkes hangu felhívást intézett a vármegyékhez és a városokhoz, hogy az elhunyt királyné emlékéét örökítsék meg azzal, hogy az elhunyt királyné kedvencei fából ligetet iltessenek. Első volt Vác városa, mely a miniszter felhívásának eleget tenni igyekezett. Tegnap tartott közgyűlésén, ugyanis elhatározta a város, hogy azt az új ligetet, melyet néhány esztendővel ezelőtt iltettek a Duna partján, Erzsébet királynéről nevezik el. A város há-

rom kilométer hosszú körútjának egy pontján is létesítenek sétateret a királyné kedvelt fából; ezt a sétahelyet szintén a megboldogult felesége asszonyról fogják elnevezni. Schuster Konstanin váci egyházmegyei püspök körlevelet küldött összes papjaihoz, amelyben felszólítja őket, hogy ők is örökítsék meg hasonló módon községeikben a királyné emlékét.

(A Krivány-ügy.) A Krivány-ügyben a bíróság befejezte a vizsgálatot. A bíróság azt indítványozta, hogy Szathmáry Gyula alispánt, Vörös Vidor fő-ügyészt és Pécskán Sándor árvaszéki elnököt visszahelyezzék hivatalukba s az ellenük indított fegyelmi vizsgálatot szüntessék be. A többi indított fegyelmi vizsgálatot a bíróság beigazolválta látta a mulasztás vádját s azért Schweger főszámvevőt száz, Barb gyámpénztári ellenőrt és Hanacsék könyvelőt ötven-ötven forint pénzbüntetéssel akarja sújtatni, anélkül azonban, hogy hivataluktól megfosztanák őket.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A Bérczy-Schäffer-ügy. Az a párba, amelyet a már több ízben említett összekocczanásból kifolyólag dr. Schäffer József ügyvéd vivott meg Bérczy Béla rendőrkapitánnyal és melynél ez utóbbi sérült meg jelentéktelenül, e hónap 24-én kerül tárgyalásra a budapesti büntető törvényszéknél. A segédek ellenében a törvényszék megszűntette az eljárást.

— Két feleség, egy férj. Néhány hónappal ezelőtt Elkner Julianna följelentést tett a rendőrségnél, hogy a férje, D'Elseaux Rudolf, aki különben biztosítási hivatalnok, 1893-ban Kolozsvárott törvényes házasságra lépett vele s 1894. július 18-án, anélkül, hogy előbbi házasságát fölbontotta volna, oltárhoz vezette Nyiry Arankát, egy föltűnően szép leányt Budapesten. Az ügyben megindult a vizsgálat és kitűnt, hogy D'Elseaux első feleségének a följelentése nem alaptalan. Kihallgatták a Franciaországból ideszakadt s a változatoságot kedvelő férjét, aki a következőképen védekezett:

— Én Elkner Juliannával csak vadházasságban éltem. Ha ő azt mondja, hogy törvényesen egybekeltem vele, hát erre azt felelem, hogy meg lehet. De én nem emlékszem rája. De ha megtörtént, valószínűleg nem voltam akkor magamnál. Vagy öntudatlan állapotban lehettem, vagy pedig olyan részeg, hogy nem tudtam, mit cselekszem. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között én teljes jóhiszeműséggel léptem oltár elé szívem igazi választottjával, Nyiry Arankával.

A vizsgálat során kihallgatott tanúk, valamint hiteles okmányok a bigamiával vádolt D'Elseaux ellen szólanak, akit holnap fog a büntető törvényszék Czárán István táblai bíró elnöklésével felelősségre vonni.

— A sógorok. Ötödöve történt Pomáson, hogy Billeint Ferencz egy este elment a sógorához, Gémesi István cipészhez, s kérdőre vonta őt, miért házik oly rosszul nála lakó szüleivel. Szó-vita támadt, amely mihamar dalakodásba ment át. Amikor Billeint a sógorával már elbánt, a saját testvérével kezdett verekedni. Erre Gémesi föltá-pázkodott, előszedte a revolverét, s kétszer rá-lőtt Billeintre, akit a második golyó homlokán talált, de az szerencsére félrecaszott, s ennek köszönhető Billeint az életét. Ezzel az egyoldalú pisztolypár-bajjal azonban nem volt elintézve az affér. Billeint ugyanis néhány hónappal az eset után alaposan megbicskázta a sógorát. A kedves rokonok ma délelőtt állottak a pestvidéki törvényszék előtt, amely a sógorokat egyenkint 3—3 havi fogházra ítélte. A vádlottak föllobbztek.

— Kedélyes fogház. Amikor a hírhedt nemzetközi betörő, Affendakisz Periklesz két társával, Kázár Ambrussal és Scheiber Rezsővel a pest-vidéki törvényszék fogházából megszökött, a vizsgálatot megindították a felügyelő-személyzet között és Takáts Lajos írnököt, a fogház felügyelőjét és Warga Benedek fogházormestert vád alá helyezték foglaltszoktetés vétsége miatt. Wargát, akiről kiderült, hogy ő adta ki engedély nélkül a ruháját Affendakisznak, négy hónapi fogsággal sújtották és eltölték a másik vádlottat is két hónapra. Takáts Lajost, akinek büntetését a tábla száz forint pénzbüntetésre változtatta át, amely ítéletet a k-

rályi kuria is helybenhagyott, kimondván egyúttal, hogy a vádlottra nem szabja ki a hivatalvesztést. A kuria ítélete Takáts ügyében jogerőssé vált, amde fegyelmi ügyet is indított ellene felettes hatósága, amelyben ma tartották meg a végtagyalást az ítéletábrá, mint másodfokú fegyelmi bíróság előtt. A tárgyalás alatt Sárkány József táblai al-elnök elnökölt. Felolvasták a törvényszék ítéletét, amely a fogházfelügyelőt teljesen felmentette a hivatali kötelességszegés vádjától, azzal az indoklással, hogy a pestvidéki törvényszék fogházőrei teljesen korrumpáltak és Takátsnak nem állott módjában a korrumpált őrszemélyzet között a fegyelmet főtartani. Az ítéletábrá Hammersberg Jenő királyi főügyész vádbeszédét hallgatta meg ezután, aki az elsőfokú büntetés kimondását kéri a bíróságtól. A vádlott előadta védelmét, mire Sárkány elnök több kérdést intézett hozzá:

Sárkány: Nem érzi ön, hogy valami mulasztást követett el a felügyelet körül?

Vádlott: Nem, kérem, én kötelességszerűen jártam el és semmi mulasztást nem tettem. Reggeltől késő estig tud voltam halmozva teendőimmel ha történt valami a fegyházban, az nem róható rám, hanem az őrekre, akiket ötven krajczárjával meg lehet vesztegetni.

Sárkány: A rabok elég jól el voltak-e zárva?

Vádlott: Kettős vasajtóval és két-két lakattal. Nem is azért szöktek ki azok, mert a czella nem volt eléggé jól elfakatozva, hanem azért, mert valaki alkölcsokat hozott be nekik a czellájukba. Hogy ki volt az, azt a vizsgálat nem derítette ki.

A királyi tábla visszavonult ítélethozatalra és a vádlott fogházfelügyelőt rosszalásra ítélte.

— **Letartóztatott nagykereskedők. Nagyváradról táviratozza tudósítónk: Diósy Albert, berettyóújfalusi terménykereskedőt tíz évvel ezelőtt váltóhamisításért fegyházbüntetésre ítélték. Diósy a vizsgálat ideje alatt hamis okirattal fivéreire íratta át negyvenezer forintnyi vagyonát. A család nem maradt titokban, s a testvérek is a vádlottak padjára kerültek. Ma ültek törvényt fölöttük Nagy-Váradon. Diósy Albertet három évi, Diósy Róbertet két évi, Diósy Bernátot pedig másfél évi börtönre ítélte a törvényszék.**

EGYESÜLETEK.

* **A francia szövetség.** A budapesti francia szövetség alakuló gyűlése december nyolcadikán, csütörtökön délután négy órakor lesz a Royal-fogadó különtermében. Az alakuló gyűlés egybehívói közt vannak: Gauthier Jenő budapesti francia konzul, Pázmándy Dénes, Kauser József, Porcsolt Gyula, Tölgyi Gyula, Sasvári Armin, Toucault Jenő, Francois Lajos, Noisieux Odón, Regnier György és Schloesser Ede.

* **Szabad Lyceum.** A Szabad Lyceumban ma és a jövő hétfőn dr. Grósz Emil egyetemi magántanár tart fölolvasást „A szem szerkezetéről és működéséről” czimrel. A képmutatványokkal magyarázott előadás érdekességét fokozza az, hogy az előadó a közönség kérdéseire esetleg azonnal is megfelel.

* **Gazdasszonyok egyesülete.** A magyar gazdasszonyok országos egyesületének választmányja Damjanich Jánosné elnöklése alatt ülést tartott. Jelen voltak: Horván Ernőné, Hegedűs Sándorné, gróf Pálffy-Daun Lipótné, Adler Antalné, Blazsejovszky Károlyné, Bóka Gyuláné, Dessewffy Emma, Grur Albertné, Hallay Ferenczné, Lotz Károlyné, Medek Vinczéné stb. Az egyesület választmányja és alelnökei az Erzsébet királyné-alapra 109 forint 90 krajczárt fizettek be. A községi és körjegyzők elszegényedett árvái részére az egyesület árvaházában felállítandó ágy-alapítványok létesítése czéljából a megyei főispánok közreműködésével az ország minden részéből eddig 1297 községi és körjegyző összesen 1368 gyűjtőperselyt vállalt el. Bejelentették rendes alapítónak budai Goldberger Bertalant és a Goldberger Sámuel F. és fiai cégét 200—200 forinttal, rendes tagnak pedig Hauszmann Sándornét, Nagy Sándornét és Ziperowiczky Károlynét. A választmány végül elhatározta, hogy az egyesület árvaháza javára február 5-én a Vigadó összes termében nagy álarozos hált rendez.

* **Felolvasás.** A közgazdasági társaság 7-én este 7 órakor ülést tart, amelyen dr. Somló Bódog fog felolvasni a törvényszerűségről a szociológiában.

KÖZOKTATÁS.

Az egyetemek megnyitása. A műegyetemen és tudományegyetemen ma megkezdődtek a tüntetések miatt abbahagyott fölolvasások. A hallgatók mindkét egyetemen igen nagy számmal jelentek meg. Tüntetésekre persze nem is gondolnak már. Talán el is felejtettek mindent.

Az epigonok jubilálnak.

Ma harmincz éve, hogy népoktatási törvényt szentesítették és ennek emlékeztetésére ma délután a tanítók országos bizottsága ülést tartott, melyen Lakits Vendél méltatta ennek az első liberális iskolatörvénynek fontosságát hazánk kulturális fejlődésére.

A kegyeletes szép szavak után azonban huszonhatezer tanítóknak ez a központi organuma mintha megfeledezett volna azokról a szép elvekről, amelyeket báró Eötvös József azokban lerakott. Olyan határozatokat hozott, két megyei egyesület indítványával szemben, amelyek nem alkalmasak arra, hogy a nemzeti közös cél mellett tömörítsék tanítóinkat.

A Besztercze-Nászdó-megyei általános tanítóegylet volt az egyik érdemes ügy kezdeményezője. Ezekre megy ugyanis ma már az államsegélyes tanítók száma, kívánták tehát, hogy kötelezzék ezeket a többnyire nemzetiségi vidéken működő tanítókat, hogy a közös tanítótestületek ülésein részt vegyenek. Legalább látni akarták a községi és állami tanítók a maguk zöld asztala mellett azokat, akik velük egy állam kenyereztetik. Remélték talán azt, hogy évek hosszú során át belecsepegtetnek majd valamit a magyar nemzeti eszméből abba az államsegélyes oláh tanítóba. Az országos bizottság azonban nem pártolja indítványukat, mert, amint határozatukat indokolják a törvényben nincs szó erről. Abban a törvényben csakugyan nincs ilyen rendelkezés, mert ezt a törvényt akkor hozták, amikor még nem volt államsegélyes tanító. És az a bizottság utasítja el ezt az életrevaló indítványt, amelytől a miniszter bizonyítványt nem osztokelést vár bizonyos törvények végrehajtására, hanem ügyes tanácsot akkor, mikor amenny is a levegőben lóg a népoktatási törvény revíziója.

A másik jó ügyet pedig a vas megyei tanítók egyetemi fejlesztése kapcsán Nagy László vetette föl. Elmondotta, hogy a nemzeti összetartózkodás elvét szolgáló általános tanítóegyletek országos szervezete pangának. Maga az országos bizottság, annyi ezer tanító képviselőjében képtelen egy olcsó „értesítő”-t kiadni időközönként és még képtelenebb a tanítók házáat fölépíteni a fővárosban. Ugyanezért pedig Győrben és Egerben a felekezeti tanítószázad a közönségtől elválva, készül már egyesületi házáat fölépíteni.

Kalocsán a katolikus tanítók már fel is építették házukat és Budapesten legujabban a zsidó tanítóegylet kezdett ily irányú mozgalmába. Kívánja a felszólaló, hogy az országos bizottság szeparatiztikus mozgalmaknak minősítse a felekezeti szempontok szerint történő eme különválásokat. Az országos bizottság elodázta a határozathozatalt olyan felszólalások után, amelyek éppen nem tettek szolgálatot a 63-as törvénybe lefektetett liberális elvek mellett.

A tanítók országos bizottságának ünnepes ülése így lett ma az epigonok ténykedésévé.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

s viselhetnek feltűnő olcsó árértékben kapható ur ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesteri szabást czégünk elsőkelő hírneve biztosítja, a munka kivitelét pedig az üzlet képe elárulja. Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjú- és valóban gyönyörű mintájú kelmékből.

Karácsonyi és Társa

fürdő-szabók

IV. ker., Múzeum-körút 39.

GLOGOWSKI és TÁRSA

BUDAPEST,

Erzsébet-tér 19.

REMINGTON

fröggépet
díjmentesen, vételköltséggel együtt
nőki, az ország bármely részében bemutatok.

Miután oly sok oldalról nyilatkozott az őszinte részvét szerető atyánk elhunyt felett, hogy mindenkinek külön hálánkat alig nyilváníthatnánk, fogadják jóbarátaink és ismerőseink ez uton hálás köszönetünket.

Jfi. Kotzó Pál és a család.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, december 5.

	decz. 5. centa	decz. 3. cents.
Buza decemberre	72 ³ / ₈	73 ³ / ₈
„ áprilásra	73 ⁷ / ₈	74 ¹ / ₈
„ májusra	70 ³ / ₈	71 ² / ₈
Tengeri decemberre	39 ³ / ₈	39 ³ / ₈

Chicago, december 5.

	decz. 5. centa	decz. 3. cents
Buza decemberre	65 ¹ / ₈	65 ⁴ / ₈
Tengeri decemberre	—	33 ³ / ₈

Ipar- és kereskedelem.

Elektrotechnikai tanfolyam. A kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a technológiai iparmúzeumban 1898. január 2-án elektrotechnikai tanfolyam nyílik meg, melynek czélja gépezeteknek, mechanikusoknak, szerelőknök és más szakiparosoknak az elektrotechnikában olyan fokú kiképzése, hogy azok a tanfolyamon szerzhető elméleti és gyakorlati ismereteik alapján elektromos gépeket és készülékeket okserüen kezelni és elektromos vezetékeket helyesen szerelni tudjanak. Ezen tanfolyamon a dinamógépek szerkezete és kezelése, az elektromos világítás és munkaátvitel, a telefonok és elektromos csengőtűk, valamint az elektromos vezetékek szerelése taníttatik. A tanfolyam január hónap 2-tól márczius hónap végéig tart. Az előadások hétköznapokon este 7 órától 9 óráig, a gyakorlatok pedig vasárnapokon és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12 óráig tartatnak. Hallgatók felvételnek: 1. elektrotechnikai gyárak és vállalatok szerelői és szakmunkásai, valamint azok, akik elektromos berendezések kezelésével gyakorlatilag már foglalkoztak és ezt igazolják; 2. gyárak és műhelyek tulajdonosai, valamint ezeknek hivatalnokai, művezetői és főbb munkásai, továbbá gépezetlök, mechanikusok és géplakatosok. A gépezetlök közül a felvételnél azok az elsőbbség, akik az állami iparisokjában a gépezetlök tanfolyamot végezték; 3. végre mindazok, kik elektrotechnikai szakismeretek elsajátítására törekcsenek és különben az általános feltételeknek megfelelnek. Általában megkivánatik, hogy a tanfolyamba lépő hallgatók 20-ik életévüket betöltötték legyen, írni és olvasni tudjanak és igazolványt mutassanak fel arra nézve, hogy jelenleg melyik szakban és hol dolgoznak. A tandíj nyolcz forint, mely összeg a beiratás alkalmával fizetendő. A beiratások december 14-ik napján kezdődnek és december 22-ik napjáig a köznapokon este hat órától nyolcz óráig, vasárnapokon és ünnepeken pedig délelőtt kilencz órától tizenkét óráig tartanak. Akik a tanfolyamot rendszeren elvégezték és a gyakorlatokon részt vettek, vizsgát tehetnek; ha a vizsgát sikerrel leteszik, bizonyítványt kapnak.

Fizetés megszüntetések. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetés megszüntetéseket jelentti: Schullhof Béla S. Győr, Gottlieb Jakab Szegvár, Markovits József Ungvár, Komló Sándor Kecskemét, Blau Ignác Szeged.

Köbányai sertesplac, decz. 5. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 47-5—48-0 kr.-ig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 46—47 krajczár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 48-5—49-5 krig. Közép (páronként 251 320 kgrig terjedő súlyban) 49—50-0 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban) 50—50-5 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban 47-5—48 krajczár, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 47—47-5 krajczár. Könnyű

páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban, 45—46 krajczárig. Sertésalétszám: 1898. decz. 3. napján volt készlet 88910 darab, decz. 4-én felhajtott 910 db, december 4-én elszállított 1792 darab, december 5-ére maradt készlethez 38028 darab. A bizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti juhvásár, december 5. A mai vásárra felhajtottak: 419 drb hizlalt ürüt, 150 drb feljavított juhot, 100 drb kiverő juhot és 125 drb szerbiai juhot. Napi árak: hizlalt ürü páronként 18—20 forint, 100 kilonként 12—22 forint, feljavított juh páronként 14—17 forint, 100 kilonként 19—20 forint, kiverő juh páronként 5.50 forint, 100 kilonként 15—17 forint, szerbiai juh páronként 10.50 forint.

Bécsi vágómarhavásár, december 5. A mai vásárra felhajtottak: 2961 darab magyar, 781 darab galicziai, 429 darab bukovinai, 641 darab németországi, összesen tehát 4812 darab szarvasmarhát gyenge felhajtás daczára gyenge üzletkedv. Jegyzések: 100 kilonként élő súlyban a magyar hizóokör I. minőségű 85—38 forint, kivételesen 40 forint, II. minőségű 30—34 forint, III. minőségű 26—29 forint; galicziai hizóokör I. minőségű 35—36 forint, kivételesen 40 frt, II. minőségű 30—34 frt, III. minőségű 27—29 frt; német hizóokör I. minőségű 37—40 frt, kivételesen 41 frt, II. minőségű 32—36 frt, III. minőségű 28—31 frt, legelő ökör 19—26 forint, hika és tehén 19—33 forint.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, december 5.

A hajózás beszüntetése.

A Dunagőzhajózási társaság a mai nappal már részben beszüntette az árak felvételét. Az üzem teljes beszüntetése tehát most már csak napok kérdése és a hajózási társaságok legfőbb törekvése immár odairányul, hogy az utban levő uszályok biztos révbe, esetleg rendeltetési helyükre jussanak.

A Vaskapun átment gabonarakományok a mult héten már csekélyebb mennyiséget tettek és amint a következő listából kitünik, egészben 36000 métermázsza buza irányított Budapest felé.

Uszály-szám	Rendeltetési hely	Gabona	Métermázsza
65181	Budapestre	buza	2348
320	"	"	2100
6529	"	"	3398
6555	"	"	3983
354	"	"	2019
5721	"	"	3675
6509	"	"	4103
71	"	"	1119
46	"	"	1007
6547	"	"	4970
92	"	különféle	3281
379	"	buza	3150
268	"	"	3240
681	"	tengeri	3163
430	"	"	2899
416	"	köles	3637
631	"	"	2770
111	"	"	1500
104	"	tengeri	1270
210	"	"	1500

A mai üzletről kevés a jelenteni való. Elkelt mintegy huszezer métermázsza magyar buza és két rakomány idegen áru, mind változatlan áron. A mellékzettek áraiban szintén nem állott be változás, csekély forgalom mellett.

A határidőpiacon: árul buza márcziusra 9 forint 97 krajczáron, áprilisa 9 forint 60 krajczáron, rozs 8 forint 50 krajczáron, tengeri 4 forint 93 krajczáron, zab 5 forint 93 krajczáron. Csekély javulások után tehát ma pontosan a szombati zárókurzusok mellett hagyjuk el a piacot.

A külföldi piacok lanyhák. Szombaton az amerikai tőzsdéken egynyelczad czenet vesztettek az árak. Jelentik Chicagoból, hogy Thomann becslése szerint az ősi buza állása e hó 1-én a közepes jó termés 97.5 százaléknak felelt meg. Az ősi buzával bevetett terület ugyane forrás szerint jelentékenyen gyarapodott és felülmulja a harmincz millió acsent. Ez expert jelenti egyttal, hogy a farmerek, különösen az ősi buzát termelő vidékeken tartózkodnak gabonájuk áruba bocsátásától és hogy a készletek ennélfogva még igen jelentékenyek.

A mai hontinentális vásárokon szintén kedvtelen volt a hangulat, Liverpoolban háromnyelczad pennyvel, Párisban 5 centimessal csökkentek az árak. Berlin, London változatlan.

Előfordult készára-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80.5 k. 10.85 frton, 300 mm. 80 k. 10.60 frton, vegyes 300 mm. 79 k. 10.65 frton, vegyes 100 mm. 78.5 k. 10.40 frton, vegyes 100 mm. 77 k. 10.35 frton, vegyes 100 mm. 77 k. 10.55 frton, mind három hónapra.

Pestvidéki: 300 mm. 78.5 k. 10.60 frton, 300 mm. 78.4 k. 10.65 frton, 200 mm. 78.3 k. 10.55 frton, 500 mm. 77.5 k. 10.50 frton, 600 mm. 77 k. 10.45 frton, mind három hónapra.

Fehérmegyei: 500 mm. 78.4 k. 10.60 frton, 700 mm. 73 k. 10.45 frton, sárga, 350 mm. 77 k. 10.30 frton, sárga mind három hónapra.

Bácskai: 2400 mm. 73 k. 9.95 frton, három hónapra.

Becskereki: 2460 mm. 76 k. 10.05 frton, 3500 mm. 75.7 k. 9.85 frton, mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79.5 k. 10.70 frton, 100 mm. 76 k. 10.25 frton, sárga, 1100 mm. 75.8 k. 10.27.5 frton mind három hónapra.

Bihari: 100 mm. 80 k. 10.65 frton, 200 mm. 79 k. 10.65 frton mind három hónapra.

Dunai: 150 mm. 78 k. 10.22.5 frton, 730 mm. 75.5 k. 10.15 frton mind három hónapra.

Szerbiai: 4300 mm. 76.8 k. 8.55 frton három hónapra.

Romániai: 4650 mm. 75 k. 7.60 frton, három hónapra.

Rozs. Pestvidéki 200 mm. 8.45 frton, készpénzben.

Zab. 100 mm. 6.10 frton, 150 mm. 6.05 frton, 100 mm. 6 frton Budapest.

Tengeri. 100 mm. 3.55 frton Versecz, 400 mm. 3.62.5 frton Temesvár.

Árpa. Takarmány, Kőbánya 100 mm. 6.45 forinton.

Hivatalos készárjegyzések.

Áru	Mennyiség	100 kgr. készpénz-ár		100 kgr. készpénz-ár	
		frtól	frtig	frtól	frtig
Buza	6 tiszavid.	74	—	75	10. — 10.15
		76	10.20 10.30	77	10.35 10.40
		78	10.45 10.55	79	10.60 10.65
		80	10.70 10.75	81	—
" pestvidéki		74	—	75	9.95 10.10
		76	10.15 10.25	77	10.30 10.35
		78	10.40 10.50	79	10.55 10.60
		80	10.65 10.70	81	—
" fehérm.		74	—	75	10. — 10.15
		76	10.20 10.30	77	10.35 10.40
		78	10.45 10.55	79	10.60 10.65
		80	10.70 10.75	81	—
" román		77	8.40 8.45		
		70—72	8.50 8.55		
" másodr.			8.40 8.45		
			8.40 8.45		
Árpa	takarm.	60—62	6.20 6.50		
	szeszőz.	62—64	6.80 7.60		
" sörfőzésre		64—66	7.80 8.70		
			7.80 8.70		
Zab új		80—81	6.75 6.10		
			6.75 6.10		
Tengeri ó	bánsági		5.50 5.55		
	másnemű		5.45 5.50		
Repeze	káposzta		—		
	másnemű		—		

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárata			Leszámló árforalomb
		december 5-én	december 6-án	december 5-én	
buza	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
" márczius		9.77	9.79	9.77	9.78
		9.77	9.79	9.77	9.78
rozs	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
" márczius		8.57	8.59	8.55	8.57
		8.57	8.59	8.55	8.57
tengeri	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
" május		4.92	4.94	4.91	4.93
		4.92	4.94	4.91	4.93
zab	október	—	—	—	—
	november	—	—	—	—
" márczius		5.96	5.98	5.98	6. —
		5.96	5.98	5.98	6. —
repeze	augusztus	12.20	12.30	12.25	12.35
		12.20	12.30	12.25	12.35

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.76—77—74—80—78 forinton, április: 9.59—9.62 forinton, Rozs márczius 8.52—8.58 frton. Tengeri május 4.92—93—89—94—4.93 forinton. Zab márczius 5.99—5.97 forinton.

Délután. Buza márczius 9.77—78—9.77 forinton, április 9.60—61—9.60 forinton. Rozs márczius 8.55—8.56 frton. Tengeri május 4.93—94—4.93 forinton. Zab márczius 5.97—5.98 forinton. Repeze augusztus — frton.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 96500 mm. Rozs 6400 mm. Árpa 53600 mm. Zab 28100 mm. Tengeri 7100 mm. Liszt 9400 mm.

Raktárház: Buza 61096 mm. Rozs 2019 mm. Zab 3441 mm. Tengeri 202 mm. Liszt 1242 mm. Silos: Buza 26200 mm.

Gabonaforgalom:

1898. december 4.

	érkezett	elszállított
	méter	mázsza
buzából	28171	14630
rozsból	2992	4000
árpából	2518	400
zabból	12995	3321
tengeriből	2298	11720

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, december 5.

A mai tőzsde szilárd volt. Nemzetközi papírok közül különösen államvasuti részvények emelkedtek. A helyi piacon különféle értékekben élénk forgalom fejlődött. Kereskedelmi bank részvények tetemesen emelkedtek.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 391.50 393.25, Jelzálogbank 246.—, Osztrák hitelrészvény 361.50—362.30, Osztrák-magyar államvasut 362.60—363.60, Leszámitoló bank 259.75, Közüti vaspálya 372.75—373.50, Villamos vasut 226.—226.75 forinton.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajáradék 97.90—97.80, Keresked. bank 1445, Salgótarjáni —, Közüti vasut 373.—, 373.25 Villamos vasut 224.50, Magyar hitelrészvény 391.75—392.—, Magyar ipar- és kereskedelmi bank 102.—, Magyar jelzálogbank 245.75—246.25, Magyar leszámitoló bank 260.—, Rimamurányi 281.75—283.—, Osztrák hitelrészvény 361.80—362.10, Osztr.-magy. államvasut 362.80—364.—, Aranyjáradék 120.—, Czukoripar B. sor 157.—, Hazai bank 110.—, Magyar villamosági 134.—, Drasch 355—357, Aszfalt 224.—, Alt. kőszénbánya 89—90.—, Salgótarjáni 600—601.—, Weitzer 256.—, Polgári serfőző 85.50, Czukoripar A. sor 127—128.50 forinton.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—3— forint, 8 napra 5.50—6.50 frt, december utóljára 9.—10.— forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	decz. 5.	decz. 6.
Magyar aranyjáradék	119.75	119.75
Magyar koronajáradék	97.80	97.80
Magyar hitelrészvény	391.75	391.25
Magyar ipar és keresk. bank	101.75	101.75
Magyar jelzálogbank	246.50	247.25
Magyar leszámitoló bank	259.50	259.50
Rimamurányi vasut	282.—	279.25
Osztrák hitelrészvény	361.50	361.90
Déli vasut	69.—	69.—
Osztr.-magyar államvasut	363.75	361.—
Közüti vaspálya	373.50	373.50
Villamos vasut	224.—	226.50

Délután 4 órakor zárulnak:

	decz. 5.	decz. 6.
Osztrák hitelrészvény	361.50	362.10
Magyar hitelrészvény	391.75	392.75
Osztr.-magyar államvasut	362.60	361.90
Leszámitoló bank	260.—	260.—
Rimamurányi vasut	281.—	283.—
Közüti vaspálya	378.—	375.—
Villamos vasut	224.—	227.—

TERMÉNY- ÉS ARUTÖZSDEK.

Budapest, december 5. Terményekben ma nem volt forgalom. Az irányzat lanyha.

Hivatalos jegyzések.

Áru	Mennyiség	Ar 100 kilogrammonként	
		Pénz	Áru
Buzaforgalom	Budapesti vidéki	65.50	58.—
	magyar le légszállított vidéki városai légszállított, 4 darabos	48.—	49.50
Szalma	szállalt	64.—	55.—
	borszáll, 1897. évi usance-minőség 100 darabos	7.85	7.60
Szilva	Kész ár	9.—	9.50
	Zsakkal együtt	14.—	14.50
Súly helyett	szállalt, usance-minőség 100 darabos	6.75	7.—
	szállalt, usance-minőség 100 darabos	8.75	9.—
Szilva Határidőre	borszáll, usance-minőség 100 darabos	—	—
	szállalt, usance-minőség 100 darabos	—	—
Szilva Határidőre 600grammenként	szállalt, usance-minőség 100 darabos	—	—
	szállalt, usance-minőség 100 darabos	—	—
Szilva Kész ár	szilvoniát 1897	14.50	15.—
	szilvoniát 1897	12.50	13.—
Szilva Határidőre legyen hordó	szilvoniát 1897	—	—
	szilvoniát 1897	—	—
Morzsagy	inczerna magyar, 1898	48.—	50.—
	vörös aprószemű 1898	48.—	50.—
	vörös közepesű 1898	48.—	50.—
	vörös nagyűzű 1898	51.—	53.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, december 5. A vásári forgalom: Használtságos árak szilárdak. — Baromfi árak élénk, árak szilárdak. — Halban élénk, árak változóak. — Tej és tejtermékek... (Detailed market report for various goods like poultry, meat, and dairy products.)

Szesz.

Budapest, december 5. Finomított szesz nagyban 54.—54.50. Finomított szesz kicsinyben 54.75—55.—, Élesztő szesz nagyban 54.50—54.75, Élesztőszesz kicsinyben 55.—55.25. Nyerszesz adózva nagyban 53.—53.50. Nyerszesz adózva kicsinyben 53.75—54.—. (Market report for spirits and yeast.)

Bécs, december 5. Kontingens nyerszesz azonnali szállításra 18.30 forintig kelt el. Zárlatjegyzés azonnali szállításra 18.—18.30 forint.

Prága, december 5. Adózott tripló-szesz 53.75 frt, adózatlan szesz 17.50 frton azonnali szállításra kelt el.

Triest, december 5. Kiviteli szesz tartályokban szállítva román és magyar áru 12 frt, cseh áru 11.25 forint 90% hektoliterenkint nagyban.

Brunn, december 5. Ekkontingens szesz 1/6 forinttal emelkedett.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, december 5. Az irányzat valamivel gyengült. Buza tavaszra 9.63—9.61 forinton, tengeri május-juniusra 5.22 forinton köttetett.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 9.63—9.64, rozs tavaszra 8.62—8.64, tengeri május-juniusra 5.21—5.23, zab tavaszra 6.23—6.24 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, december 5. Az előtőzsdén szilárd irányzat mellett alpesi bánya, prágai vasipar, államvasut emelkedtek. Realizációkra az irányzat kissé gyengült, de azután ismét folytatódott a hausse, míg a zárlat végül csendes volt.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 362.25—361.25, Anglo-bank 155.50—155.75, Union-bank 295.—295.50, Osztrák-magyar államvasut 362.35—363.62, Déli vasut 68.75—69.—, Tramway 547—551, Török dohány 127.75—128.—, Alpesi bánya 197.—193.75, Prágai vasipar 956.—971.—, Osztrák koronajáradék 101.25, Török sorsjegy 58.50—58.80, Német márka 59.— forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 361.75, Anglo-bank 155.—, Bankverein 266.50, Union-bank 295.—, Länderbank 232.—, Osztrák-magyar államvasut 363.50, Déli vasut 68.25, Elbe-Elbingerhütte 262.—, Észak-nyugati vasut 247.—, Török dohányrészvény 127.50, Alpesi bánya 195.30, Májusi járadék 101.15, Török sorsjegy 58.50, Német márka 58.98, Fegyvergyár 204 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2%-os papírjárdék 101.20, 4-2%-os ezüstjárdék 101.15, 4%-os osztrák aranyjárdék 119.95, Osztr. koronajárdék 101.50, 1860. sorsjegy 140.25, 1864. sorsjegy 194.—, Osztrák hitelsorsjegy 203.80, Osztrák hitelintézet részvény 361.63, Angol-osztrák bank 154.50, Union-bank részvény 295.—, Bécsi Bankverein 266.—, Osztrák Länderbank 231.75, Osztrák-magyar bank 915.—, Osztrák-magyar államvasut 363.—, Déli vasut részvény 68.—, Elbe-Elbingerhütte részvény 262.—, Dunagőzhajózási részvény 452.—, Alpesi bányarészvény 194.80, Dohányrészvény 127.75, 20 frankos 9.56, Császári kir. ver-arany 5.71, Londoni váltóár 120.65, Német bankváltó 59.—, Tramway 550.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, december 5. A déli tőzsde zárlatán jegyezték: Osztrák hitelrészvény 361.75, Anglo-bank 154.75, Bankver. 267.—, Union-bank

295.50, Länderbank 232.25, Osztr.-magyar államvasut 362.85, Déli vasut 68.25, Elbe-Elbingerhütte vasut 262.50, Északnyugati vasut 247.—, Török dohányrészvény 127.75, Alpesi bánya 195.—, Májusi járadék 101.25, Török sorsjegy 58.80, Német márka 59.03 forint.

Frankfurt, december 5. (Zárlat.) 4-2%-os ezüst-járdék 85.35, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.70, 4%-os magyar aranyjárdék 101.65, magyar koronajárdék 97.90, osztrák hitelintézet részvény 305.—, osztrák-magyar bank 773.50, osztrák-magyar államvasut 306.62, déli vasut 60.25, bécsi váltóár 169.20, londoni váltóár 204.8, Párisi váltóár 807.5, bécsi Bankverein 225.—, Union-bank részvény —, villamos részvény 134.55, 3%-os magyar arany-kölcsön 85.—, Alpesi bányarészvény 166.—, 4-2%-os papírjárdék —. Az irányzat szilárd.

VIZALLÁS.

— December 5-én. —

Table with columns: Feljő, Vizelés, Vizálás, Aradás, Felső, Vizelés, Vizálás, Aradás. Lists water levels for various locations like Schörling, Passau, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, etc.

Jelek magyarázata: * = Jogerősítés; + = Ofeletti; - = J alul; < = Aradt; > = apadt; f = kétséges.

Megjegyzések: Csak Husztról felezték 1 mm. csapadékot.

A Duna általában áradó. — A Tisza felső szakaszán apad, V-Naménytől torkolatáig árad. — A Dráva középső szakaszán árad, felső és alsó szakaszán apad. — A Sáva felső szakaszán apad, O-Gradskától torkolatáig árad.

Felelős szerkesztő: Kálnoki Izidor.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. december 5-én.

Large table with multiple columns listing various financial instruments: Állampapírok, Záloglevelek, Elsőbbségek, Részvények, Bankok, Takarékpénztárak, and Sorsjegyek. Each entry includes a description and its corresponding price.

SZINHÁZAK.

Budapest, 1898. kedd, december 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi bélet 212. Havi bélet 6.

Folt, a mely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. — Írta: Szegegyesi J. Spanyol eredetűből fordította: Páthy Károly.

Személyek:

Matilde P. Márkus
 Enriqueta Maróthy M.
 Donna Concepcion Helvey L.
 Dolores Meszlényi
 Fernando Mihályi
 Don Justo Bercsényi
 Don Lorenzo Császár

Kezdete 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bélet 238. Havi bélet 6.

Ninon

Dráma 2 felvonásban. Szövegét Thury Zoltán egy dramolettje nyomán írta Abecsnyi Emil. Zenéjét szerezte Szilovics Jenő.

Személyek:

Filipp Arányi
 Suzanne Ahrányiné
 Ninon Takács
 Villamois Kertész
 De Chat Mihályi
 De Noce Konran

Utána:

Bécsi keringő.

Ballet 3 képből. Szövegét írta Frappart L. és Gaul F. Zenéjét összeállította Bayer J.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ

Blaha Lujza asszony mint vendég

Az édes.

Népszínmű 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerezte Ifj. Bokor József.

Személyek:

Övegy Pöngéné Blaha Lujza
 Sárika, leánya Blaha S.
 Rezzeg Dani Szabó A.
 Galamb Ferkó Vidor
 Huszty Béni Tollagi
 Mándrucz Anna Soflyosi
 Fúrty Peter Lubinszky
 Köhler Pista Ujvári
 Orzse S. Harmath
 Vidorné

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZINHÁZ

Zárva.

VIGSZINHÁZ

834. szám. 834. szám.

A tekenősbéka.

Bóházat 3 felvonásban. Írta Leon Gandillot. Fordította Fülöp J. Béla.

Személyek:

Champfollier Góth
 Léonia, felesége Lányos L.
 Lemarquisé, Nikó L.
 Briguet Gál
 Junard, ügyvéd Hegedűs
 Adolphe Tapolczai
 Giboulean Rózsáski
 Giboulasme Homaydy
 Juliette, leányuk Varsányi L.
 Angéla Pécsi P.

Kezdete 7 és fél órakor.

MAGYAR SZINHÁZ

B. A. L. E. K.

(Cabinet Pipertin.)

Operett 3 felvonásban. Írták H. Raymond és P. Burani. Zenéjét szerezte Hervé. Ford. Rákosy Viktor és Makai Emil.

Személyek:

Papertin Boross
 Merlingoni Szilágyi
 Bardinel, leány Ráthonyi
 Vétiver Malasi
 Roussignac Rézmadgyi
 Leo, festőművész Csiky Z.
 Columbe Ledványi
 Zenaída Váral
 Céline Békési Irén
 Anita Szabó E.
 Egy ur Erdős Béla
 Corina Varga
 Léonia Héber

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ

A dolovai nábob lánya.

Színmű 5 felvonásban. Írta Herczeg Ferencz.

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház	Vár Színház
Szerda	Fekete rér	—	A tekenősbéka	Bibliás asszony	A gésák	—
Csütörtök d. u.	—	—	A végrehajtó	Gyimesi vadvirág	Arany lakodalom	—
Este	Himfy dalai	Bohémek	A tekenősbéka	Lili	B. A. L. E. K.	Az áldozat
Péntek	John Gabriel Borkman	—	A tekenősbéka	Bibliás asszony	Garasos kisasszony	A hollygó hollandi
Szombat	John Gabriel Borkman	A zsidónő	A tekenősbéka	Az unatkozó király	B. A. L. E. K.	Jefte lánya Bunnödés
Vasárnap d. u.	Rafael	—	—	Az édes	A mama szemé Bányák	—
Este	John Gabriel Borkman	A király mondta	—	Az unatkozó király	B. A. L. E. K.	—

Czélyszerű és finom karácsonyi ajándék!

Képes levelezőlap-albumok
 egyszerű kiállítású a legdrágábbak 1 főtől 10 frt. Csupa modern és díszes kivitel.

Elegáns levélpapírok!

Uj azlaok! Uj díszítősek!
 Modern irányban. Mérsékelt árak.

Gyönyörű emlék- és poezia-könyvek, iró-mappák, iróasztal-tárgyak, gyermekjátékok, festék-dobozok stb. nagy választékban.

KANITZ C. és FIAI
 Budapest,
 Dorottya-utca 12. szám alatt.

PROPELLER-szálloda.

Budapest, VI., Sziv-utca 52.

Andrássy-ut és Podmaniczky-utca között Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, miszerint fent nevezett czim alatt szállodát nyitottam.

Az izlésesen berendezett szobák 80 krtól feljebb állnak a l. közönség rendelkezésére.

Kitűnő konyha. Pontos kiszolgálás
 Kitűnő tisztelettel a szálloda-tulajdonos.

Csakis ezt kérje:

„Cognac” (Három csillag)

Louis de Salignac & Co.
 gyártmánya
 Cognacban.

Új jégpálya a Tattersallban

(Külső-Kerepesi-ut 17. szám.)

A keleti pályaudvari (szinkofaj) villamos kocsikkal minden 5 percben direkt közlekedés. Az újrendszerű pályatesten legesekevebb fagygyal biztos jég. Teljes komfort. Idényjegyek 4 frt, diákoknak 3 frt, kiserőnek 2 frt, napi belépő jegy 50 kr. Családoknál mérsékelt. Előjegyzések a Tattersall irodájában.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy

a párisi dr. Boiton Injektio Oriental már néhány napi használat után elmulasztja még a legidősebb és legokmányosabb bajokat, is. — Főlegesen tehát COPAIBA-halsszal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot tisztítják de a bajt nem gyógyítják meg.

Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárában Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykörnye-utca sarkán, hal üvegekint 1 frtért kapható.

FOGAK

2 forinttól, hanemül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, szájpadiással s anélkül is (hidraulika). Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain-injektio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre készíthetnek, melyek a szájpadiást fölöslegessé teszik.

Fogorvos dr. NEUFELD,
 Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota.

Vasár- és ünnepnapokon délután 4—5-ig.

Finom női fehérneműket és menyasszonyi kelengyékét

jutányos árban, legnagyobb választékban ajánl

Kanitz Ferencz és Tsa

szepességi vászonraktára

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok:

arany- ezüst-ékszerek, lánczok, gyűrűk, zsebrák, ingaórák, ébresztők stb. ugy készpénzért, mint előnyös és szolid

részletfizetésre

legolcsóbban vásárolhatók 5 évi jótállás mellett

SERÉNYI

óra- és ékszer gyári-raktárában BUDAPESTEN,

VII., Erzsébet-körut 34., I. em.

Fiók-üzlet: II., Fő-utca 21.

A világhírű AUDEMARS FRÈRES genfi óragyár kiz. vezérképviselője.

Videki megbízások pontosan eszközöltenek.

* * TELEFON. * *

Képes árjegyzék ingyen.

Újonnan megjelent!

Faludi Zsigmond

legújabb nagy képes

árjegyzéke

100 oldalon, kb. 200 ábrával és 5000 árjegyzéssel, levélbélyegek, levélbélyeg-sorozatok, levélborítékok és levelezőlapok, albumok, képes levelezőlapok stb.-ről, ára 15 kr.

Faludi Zsigmond

bel- és külföldi levélbélyegkereskedő

Budapest, Erzsébet-körut 28/a. sz.

A József-körut és Baross-utca sarkán vőlé

„Commerce” kávéházban

naponként hangverseny

Oláh Józsi

kitűnő solista

Londonból visszaérkezett híres zenekara. Számos látogatást kér

Kiváló tisztelettel

Káldor Zsigmond.

New-York kávéház

A m. kir. honvéd-zenekar ma este

BACHÓ karmester vezetése mellett

zene-estélyt tart.

Kezdete 8 órakor.

Szabad bemenet.

Pénteken, december hó 9-án, este a Royal termében

Lewinsky József

a bécsi Burgszínház tagja

szavalati előadása

Üllőhelyek 3, 2 és 1 frt kapható a

„HARMONIA” zenemű-kereskedésben Váci-utca 9.

7410/A 98 Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság. A társaság alapszabályainak 48. cikké értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy az 1898. évi tervszerű részvénytörlesztés céljaira társaságunk 1185 darab részvénye a következő számokkal:

Table with columns for share numbers (Átvitel) and their corresponding values. Includes sub-sections for '1 részvény' and '10 részvény'.

Table with columns for share numbers (Átvitel) and their corresponding values, continuing from the previous section.

szabadkézből való vásárlás útján beszerzett és egy cs. kir. közjegyző jelenlétében forgalomra nézve használatképtelenné tétetik. Bécs, 1898. december 1. Az igazgatótanács

Földbirtokosok figyelmébe. Az Országos Jelzálog-Biztosítási Iroda Budapest, VII., Erzsébet-körút 15. által olcsó jelzáloghitel nyújtható...

Fonos önvédelemre. Bulldog-Nemesis 6 lövetű revolver csak 4 frt. Börténre, szíjjal és tölténnyel 5 frt. Vadászfegyverek nagy választékban.

Idős és fiatal embereknek ajánlatos tanulságul dr. Müller egysz. tanácsos új bővítt kiadásban megjelent műve a megzavart ideg- és nemi-szervezetről és ennek radikális gyógyításáról.

Önműködő csapua pákányfogásra 2 frt, egerfogásra 1 frt 20 kr. Felügyelet nélkül éjszakai 40 fogható. Szag nem marad. Beállítás nem szükséges.

Katonai előkészítő-iskola Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 13. sz. Igazgató FISSINGER százados. (Alapította 1868-ban.)

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság. 1470/A98. A 156 darab 4% os kötelezvénynek 1898. évi december hó 1-én történt 14-ik nyilvános huzásánál a következő számok huzáltak ki: I. 2000 márkás kötelezvények. II. 400 márkás kötelezvények.

Budapesti és bécsi katonakórházakban, valamint számos katona-ezredék-nél nyert bő tapasztalat folytán ezen orvostudor legmelegebben ajánlható. Számtalan köszönetnyilvánítások és elismerések bel- és külföldi beteg részéről. Titkos betegségeket, Elgyengült férfierőt, Elektromasszage.

Igazgatói, cégvezetői vagy irodafőnöki állást keres nagyobb vállalatnál kereskedelmileg művelt egyén, kinek ily minőségben hosszabb gyakorlata van.

958. sor. BON 028. szám Polgár Sándor egyet. gyakorlott kúszárász Budapest, Erzsébet-körút 50. sz. köteles ezen utólevény beiktatása mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni, az eredeti F. Bergerand fils párisi különlegességek (övezetek) gyártmányából.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előfizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czélszerű az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Özv. Balasovits György** nagytörzse.
 - II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
 - IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már** dohányüzeme.
 - IV. „ Farsich-bazár **Déval József** dohányüzeme.
 - IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetsch A. J.** dohányüzeme és újágyárda.
 - V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula** fűszerkereskedése.
 - V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos** dohányüzeme.
 - V. „ Yáczai-körút 6. szám **Moreno Jenka** dohányüzeme.
 - V. „ Cipót-körút 22. szám **Wollak Zsigmond** dohányüzeme.
 - VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer Mihály** dohányüzeme.
 - VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Rakoczky Ilona** dohányüzeme.
 - VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Kestler Róza** dohányüzeme.
 - VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frenk J.** dohányüzeme.
 - VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohányüzeme.
- s ugyane helyeken mindenféle felvilágosítások készségeesen megadhatók.

LEVELEZÉS.

Karácsony. Levelét vettem és arra a választ ma el is küldtem, nem ugyan az előbbi címre, hanem a postára. Vegye át mielőbb és kérem, hogy ha nekem ír, ezt szintén itt jelezni sziveskedjék. Üdvözli Karácsony. 7030-1

Dr. Kaun. Bocssáson meg, hogy igazán figyelmes soraira csak ma válaszolhatok, de ebben óriási elfoglaltságom gátolt meg. Ami a találkozásunk illeti, az igen bajos, mert soha nem megyek sehova se, s ha megyek is, akkor sem egyedül. — Legjobb talán, ha feljönne, mert már megvalloam az igazat. — Szeretném látni. Tehát a viszonylatásig üdvözli Ilonka. 7024-1

Bertuskám. Kezdek nyugtalan lenni, hogy levelemre nem válaszolsz. Nem tudom, mi oka lehet ennek. — Vagy talán annyira el vagy foglaltva, hogy nem érsz rá inni? Csókol M. 7023-1

„D. 1872.” Két igen sürgős levele van a kívánt helyen. 2415-1

Feketeszemű. Tegnap volt jubileumunk, de milyen szomorú az, hogy nem lehetünk együtt. De remélem, majd megsegít bennünket is a jó Isten. Fogadj jubileumod alkalmából forró és őszinte üdvözlétemet és vagy egy millió csókjaimat. Ezt különben átadja személyesen neked mielőbb a téged imádó Kék-szemű. 7026-1

Gyengeségi • • • állapotok

(Impotentia) ellen páratlan sikert gyógyhatással folytán legmegelőzhetőbben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

hírnemes

hydro-elektrotherapiái

rendelő-intézetét

BUDAPEST,

VI. ker., Teréz-körút 44. sz., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető

Rendelés délelőtt 8-1-ig, délután 2-8-ig.

Feleséget keres ismerettség hiányában ez uton egy 34 éves 3000 frt évi jövedelemmel bíró elég csinos vidéki hivatalnok. Pár ezer forint hozományt is megkíván, de különös gondot fordít arra, hogy felesége igen csinos, művelt, intelligens családból és jó gazdasággal legyen. Kizárólag komoly, nem anonyim tereket kér „Diskréció” jellege alatt a lap kiadóhivataljába. 6980-2

ALLÁST KERES. ki már nagyobb irodákban alkalmazva volt. gyorsírás és gépirásban kitűnően járatos, megfelelő állást keres. Hajlandó az állást próbára ingyen is elfogadni. Címe a kiadóban. 6902-3

Küicsárnői vagy házfőnöki állást keres egy középkorú, gyermektelen özvegy asszony (helyben vagy vidékre), aki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 7008-3

Házgondnoki állást keres egy kellő biztosítékkal bíró hivatalnok. Bővebbet személyesen. Megkeresésüket „Ügyes” jellege alatt kérek. 6838-3

ALLÁST KAPHAT. **sz emberek ezrei panaszkodnak**, hogy nincs munkájuk, keresetük. Intelligens egyének jövedelmező foglalkozást találnak. Ajánlközök itt helyben naponta személyesen VI. Váci-körút 21. II. em. 7. sz. alatt jelentkezhetnek, vidékről pedig irásbelileg a legkisebb helységből is „Munka” jellege alatt szintén a fenti címen. 7027-4

Varrógépek és kerékpárok javításához értő mechanikus vidékre azonnal alkalmazást kaphat. Cím a kiadóhivatalba. 2411-4

OKTATÁS. **Zongora-órák** adására ajánlközök úgy házban mint házon kívül, a bécsi-konzervatóriumot kitűnő sikerrel végzett zongoratanárnő. Elsőrendű referenciákkal. — Címe a kiadóhivatalban. 6822-5

Correpetitornak ajánlközök gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmi is végzett joghallgató. Cím a kiadóhivatalban. 6416-5

Joghallgató bármily otthon végezhető munkát elfogad igen olcsó áron. Szíves megkeresésüket a kiadóhivatalba kér „Megbízható” címen. 6606-5

TELEK- ÉS HÁZELADÁS. **300 holdas** birtok befalított épületekkel, gazdasági eszközökkel eladó. Vasúti állomás, naponta 3-szori közlekedés Pestre. Cím a kiadóhivatalban. 2403-6

Egy új ház a VI. kerületben, magasan épült. szabad kézből családi viszonyok miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7002-7

Házeladás. Csengery-utczában, az Andrássy-út közelében, 305 négyszögölyni ház, illetve telek eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2417-7

ELADÁS. **Egy újragyapocsi nagyon olcsó áron eladó**, minden üzlethez használható. Cím a kiadóhivatalban. 7000-8

VÉTEL. **Házi verki** olcsó áron kerestetik megvételre. Cím a kiadóban. 8704-9

Megvételre kerestetik egy 200-300 holdas birtok lehetőleg Budapest közelében. Részletes ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit „Birtokos” címen. 6904-9

Kétkerekű kézikocsi, használt, olcsó áron kerestetik megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 6708-9

KIADÓ SZOBÁK. **Utcai** butorozott szoba, kétablakos, a dohány-utczában, második emeleten, előszobával, lépcsőházzal különbejárattal, olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6920-10

Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 6144-10

Elegnásan butorozott 2 ablakos utcai szoba fürdőszoba s esetleg zongorahasználattal a Dávid-utczában kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6830-10

Intelligens családnál egy különbejáratu szoba az Eötvös-utczában egy-két ur részére teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6760-10

HITEL—PÉNZ. **Sürgösen** kerestetik 200 frt kölcsön egy jóállású hivatalnoknak. Levelet a kiadóba kérek „Pontos” jellege alatt. 6784-14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK. **Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyetli helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak** alkalmas nagy helyiség 1-6 emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706-17

Kiadó üzlethelyiség. Belváros, élénk forgalmu helyén olcsó házbérrel. Cím a kiadóhivatalban. 2845-17

KÜLÖNFÉLE. **Köhögésnél,** rekedtségnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle Pemefü-cukorkákat. 1637-18

Jó ebédkosztot kaphat 1-2 ur intelligens családnál az Eötvös-utczában. Cím a kiadóban. 6786-18

Ebédkoszt kerestetik két személyre, hához hordva a külső Baross-utca környékén. Cím a kiadóhivatalban. 7010-18

Asztalos- és kárpitos-butorokat egyszerű és legfinomabb kivitelben, melyek az őszi szezomból visszamaradtak, a jövő tavaszi szezonnra való előkészületi munkálkodás miatt, **bámulatos olcsón** ad el **Sárkány és Schütz VII., Erzsébet-körút 12. sz. a.** a New-York kávéházzal szemben. 7043-18

10 forint egy zongora

hangolása és karbantartása egész évre.

Egyszeri hangolás 2 forint.

Sternberg Ármín és Testvére

cs. és kir. udvari szállítók.

Zongoratermek:

Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körútsarkán)

ZENEPALOTA.

Nagy bolthelyiség a József-körút legélénkebb helyén azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Nekünk bemutatott számtalan megbízható hiteles köszönetirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmegelőzhetőbben ajánlható.

TITKOS BETEGSÉGEKET, **hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőzés utóhatásait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültok is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bürbetegségeket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.**

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szemész- és szülész tudor v. cs. kir. oszt. főorvos

Budapest, Belváros, IV. ker., Kilyó-utca 1. szám. II. emelet. Bejárat a lépcsőnél.

Rendel naponta délelőtt 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolunk és gyógyszereskről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön vádortom. Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető:

NÉPSZERŰ UTMUTATÓ.

Már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemzeti betegségek és ezek egyszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 60 kr., most csak 60 kr. A könyv jól becsomagolva lesz: elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve, vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. II. A nemzeti életébredése. III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések IV. Hugycsőtákar(tripper) és hugycsőszűkítések V. A bujakór (alpjúlia). VI. A fehérfolyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanság. X. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtünetezője a prostatió.